

ערבות

המועצה האזורית הערבה התיכונה | גליון 91 | חשוון תשפ"א | אוקטובר 2020

מטעי התמרים הנפרשים לכל מלוא העין בערבה הם פרי חזונו של איש אחד, בנציון ישראלי, שבשנות השלושים של המאה הקודמת יצא למבצע נועז ומסוכן שמטרתו הייתה השבת גידול התמר לארץ ישראל. המבצע של בנציון היה שאפתני, את מימושו לא זכה לראות. בחודש שעבר ביקרה בערבה נכדתו רחל. רועי גלילי פגש אותה ומביא את סיפורה המשפחתי ואת סיפור שיבת התמר לישראל. עמ' 14

הדברים הקטנים, רוני בר און
במדור חדש על עיצוב ותכנון
עמ' 32

גינת מדבר, נטע אור במדור חדש
על צמחי מדבר ונוי מקומי
עמ' 30

להתחיל את החיים הבוגרים בצל
מגפת הקורונה, שיחה בהתכתבות
עמ' 18

יזמים? פרילנסרים? סטודנטים שלומדים מרחוק? הצטרפו למרחב העבודה והלמידה המשותף באזור התעשייה ספיר

ב"קליקה ערבה" תמצאו את השקט שאתם צריכים לעבודה וללימודים. דיירי הקליקה
נהנים מאינטרנט מהיר, מטבח מאובזר, חדר ישיבות ואנשים שכיף מאוד לפגוש!

מחיר
חודשי
250 ₪
לא כולל מע"מ

תוכן עניינים

3	דבר ראש המועצה
4	חדשות ערבה

כתבות

14	שיבת התמר , סיפור משפחתי ובו סיפור חלוצי על שיבת התמרים לישראל
18	טוב לאדם , שיחה עם מידבא פטריק

מדורים

22	אישון במדבר
23	עשינו עסק
24	צפר צמרת
26	אבנים מתגלגלות
28	עוד מבט
30	גינת מדבר
32	הדברים הקטנים
34	ללוש
36	חיים ברשת
39	שירה
40	עת לכל חפץ
41	חידת מקום
42	המוח: תשבץ היגיון וחידות

עורכת

רינת רוזנברג

עריכה לשונית

צופית לדרגבר

עריכה גרפית

סטודיו ערבה

מו"ל

המועצה האזורית הערבה התיכונה

צילום שער

מטע תמרים בערבה

צילום: גלעד לבני

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות

כתובת ליצירת קשר

rinat@arava.co.il

אנו מכבדים זכויות יוצרים ועושים מאמץ לאתר את בעלי הזכויות בצילומים המגיעים לידינו. אם זיהיתם בגיליון זה צילום אשר לא ניתן לו קרדיט כנדרש, פנו אלינו ונדאג לעדכן ולתקן.

לפרסום מודעות בעיתון, צרו קשר

traffic@arava.co.il

נועה 052-4260888

דבר ראש המועצה

שלום לכולם,

החל מתחילת חודש אוקטובר ניתן לקיים בדיקות קורונה בערבה - בהפניה של מרפאות היישובים. לשמחתנו אנו יכולים להנגיש את השירות לתושבים בערבה, בשלב זה למבוטחי הכללית בלבד. אנו פועלים על מנת להרחיב את המענה גם למבוטחי הקופות הנוספות. לצד זאת, קידמנו את הקמתו של מערך תשאול אזורי שיוכל לתת לחולים תשובות בזמן אמת ולצמצם את היקף הנכנסים לבידוד, ללא תלות בעומס שקיים במערכי התשאול של משרד הבריאות. מודל ההפעלה האזורי, יאפשר לנו לקטוע מהר וביעילות את שרשראות ההדבקה. ככל שנקפיד על ההנחיות - נימנע ממפגשים ומהתקהלויות ונקפיד הקפדה יתרה על עטיית מסכות - כך נוכל "לשטח את העקומה" בערבה ולחזור לניהול חיים בצל הקורונה ללא החמרה במגבלות. אני מודה לצוותים הרפואיים המסורים, הפועלים סביב השעון להבטחת בריאות התושבים ולעיריית שחר (רווה) המנהלת את מערך הבריאות והגיל השלישי במועצה. **פעילות קהילתית:** מרכז קהילה ערבה מצליח, גם בימים אלה, לייצר אלטרנטיבות להעשרה, לתוכן ולחיבורים קהילתיים. זה חשוב ומעודד ומחזק את החוסן הקהילתי שלנו. במסגרת פעילות שיזם צוות מרכז קהילה ערבה במהלך ימי חול המועד סוכות, השתתפו 150 משפחות "באתגר סוכות", 250 בני נוער צפו בהרצאת זום של ירדן ג'רבי ועוד 300 איש צפו במופע סטנד-אפ. אני מקווה שנשוב בקרוב לקיים פעילויות יחד, ובטוח שנצליח לייצר תכנים ומסגרות פעילות חדשים ומותאמים לתקופה הקרובה. תודה לאילת ביגר ולצוות מרכז קהילה על היצירתיות ועל הירידה לפרטים.

איכות הסביבה - שריפת אתרי פסולת: בערב יום כיפור עלה באש אתר הפסולת האורגנית של מושב צופר. מדובר באתר גדול שהצטברה בו כמות רבה מאוד של פסולת אורגנית. השריפה באתר השפיעה על כל האזור. לאורך השנים אתרי הפסולת במושבים נשרפים ומזהמים את אוויר הערבה. שריפת אתרי הפסולת (בשגגה, במזיד, בלית ברירה או מתוך רשלנות) אינה חוקית והמקרה האחרון העלה את הנושא לסדר היום בכל היישובים.

בישיבה דחופה שהתקיימה עם מרכזי המשקים ומזכירי היישובים ובפגישה שהתקיימה עם המשרד להגנת הסביבה, הובהר שלא תהיה סלחנות לשריפות באתרי הפסולת בערבה. הפגיעה הסביבתית והפגיעה בבריאות התושבים הן חמורות ויש לטפל בפסולת בצורה מסודרת. בפגישות סוכם שמרכזי המשקים ידאגו להקמתם של אזורי תפעול מגודרים ונעולים בכל מושב. לאזורי התפעול תובא הפסולת החקלאית ותטופל.

הרחבות חדשות בפארן ובצופר: קבלן ביצוע ההרחבה במושב פארן קיבל צו תחילת עבודה ויתחיל בקרוב את עבודות הפיתוח למגרשי המגורים של 38 נחלות חקלאיות ו-14 מגרשים בהרחבה הקהילתית. בנוסף, אנו עומדים לקראת יציאה למכרז לפיתוח ההרחבה במושב צופר. עבודות הפיתוח של ההרחבה בצופר יכללו 29 מגרשים לנחלות חקלאיות ו-24 מגרשים של הרחבה קהילתית.

חשוב לדעת: לפי החלטות רשות מקרקעי ישראל (רמ"י), שיווק הנחלות החקלאיות החדשות בכל המושבים יתאפשר רק עד סוף שנה זו. אני קורא לכל מי שנמצא בתהליך קליטה, להירשם ברמ"י עוד לפני סוף השנה, אחרת הקליטה שלו עלולה להתבטל.

בשנים האחרונות פותחו בערבה כ-500 מגרשים למגורים ובסיום שני הפרויקטים, בפארן ובצופר, יהיו בכל היישובים מגרשים זמינים שיאפשרו קליטת תושבים חדשים. נקווה שההרחבות יתמלאו במהרה ונתחיל סבב נוסף של הרחבות ביישובים.

בחודש שעבר נפרדנו בצער מחדוה שונר, חדוה שהייתה מעמודי התווך של הגיל הרך בערבה חניכה דורות של ילדים בגן בספיר שאותו הובילה 30 שנים. חדוה הייתה יצירתית, צבעונית, נדיבה ומשתפת, מתנדבת פעילה ומעוררת השראה. תנחומי למשפחתה, לחבריה ולמושב צופר. יהיה זכרה ברוך.

אייל בלום

ראש המועצה האזורית הערבה התיכונה

היערכות המועצה למענה במציאות החדשה

השנה שעברה הייתה מאתגרת ולוותר בחוסר ודאות כלכלי בהעדר תקציב מדינה ושיתוק של חלקים גדולים במשק. בתוך כך דאגנו להתנהל באחריות, תוך מתן דגש על הענקת שירות מרבי לתושבי המועצה.

קורונה: חמישה מעובדי המועצה עברו לאחרונה קורס מתשאלים של משרד הבריאות על מנת לתת מענה מיידי לתושבי הערבה ולאפשר לנו יכולת עצמאית בתשאל חולים וקטיעת שרשרת ההדבקה. מתחילת אוקטובר אנו מבצעים בדיקות קורונה במרפאה בספיר. תודה לקרני לב על המאמצים לקידום הטיפול בהקמת מערך מקומי לביצוע הבדיקות יחד עם קופת חולים כללית, בעזרת הצוות הרפואי האזורי. **צוות הגיל השלישי** - עיריית שחר (רווה), עיריית גבעון-סלומון ולוטם שלדיקס - מסייע לתושבים מהגיל השלישי בכל התחומים. ניתן ליצור קשר בכל בקשה או צורך. **מחלקת השירותים החברתיים** פיתחה כלים לסייע בבעיות המתעוררות בעקבות המצב, ואתם מוזמנים לפנות למחלקה לקבלת סיוע. תודה

למתנדבים הרבים ביישובים המפעילים את מערך חיבו"ק. **מחלקת החינוך** מעניקה ייעוץ ותמיכה בעזרת השירות הפסיכולוגי החינוכי, על ידי פרויקט מעלות בגני הילדים וצוות היועצות והמחנכות המסור של בית הספר.

הנחה בארנונה לעסקים: משבר הקורונה פגע כלכלית בעסקים רבים במדינה ובערבה, ובעקבות כך המדינה אישרה תוכנית למתן הנחות בגובה של 95% בתשלום ארנונה לעסקים עד יוני 2021. הנחה זו היא בנוסף להנחה שניתנה בגל הראשון עבור חודשים 03-05/2020 לעסקים הזכאים. בחינת הזכאות להנחה בארנונה מתבצעת על ידי הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים במשרד הכלכלה והתעשייה. ההנחה תינתן באופן אוטומטי לזכאים, עם קבלת האישור מהסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים. אין צורך לפנות למועצה לקבלת ההנחה. מידע על פרטי הזכאות ועל אופן הגשת הבקשה ניתן למצוא באתר הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים של משרד הכלכלה והתעשייה. איך מקבלים את ההנחה? נכנסים לאתר רשות המיסים ומקבלים מרשות המס אישור על "זכאות למענק הוצאות קבועות". לאחר קבלת המענק או אישור רשות המיסים על זכאות למענק, מגישים את הבקשה להנחה מארנונה לסוכנות לעסקים

קטנים ובינוניים באמצעות טופס מקוון. העסקים הזכאים להנחה בהתאם לתקנות יועברו למועצה אחת לחודש, והמועצה תעניק באופן אוטומטי הנחה לזכאים ותעדכן את העסקים על כך. ניתן ליצור קשר עם הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים במוקד פניות טלפוני שמספרו: 3569 * שלוחה 2.

צו הארנונה וההנחות בארנונה 2021: מליאת המועצה אישרה את צו הארנונה ואת צו ההנחות בארנונה לשנת 2021. הצווים מעודכנים באתר המועצה. תושבים הרואים עצמם זכאים להנחה בהתאם לסעיפים האמורים, יפנו למחלקת הארנונה במועצה בטלפון 08-6592213 או במקרה של הנחה לנזקק למחלקת שירותים חברתיים 08-6592233 לקבלת טפסים מתאימים, ויגישו בקשה בכתב, בצירוף מסמכים נדרשים לוועדת ההנחות במועצה.

לאחר כשנה שבה מילא מור זילברשטיין את מקומה של מנהלת היחידה הסביבתית, מונתה החודש מיכל אסיף (ממושב פארן) לתפקיד. תודה רבה למור ואיחולי הצלחה למיכל בתפקידה החדש והחשוב לאיכות החיים של כולנו.

עינב דורי
מנכ"לית

שינויים והתאמות במערכת החינוך

"אחרי החגים" הגיע ומערכת החינוך עדיין מושבתת כמו רוב מדינת ישראל. אתגרי התקופה כוללים חוסר ודאות, התמודדות עם דרכי למידה והתנהלות שונות ולא מוכרות. "אחרי החגים" במערכת החינוך, בימים כתיקונם, הוא הזמן שבו מתחיל החלק הארי של העשייה בבתי הספר ובגנים. זוהי התקופה הרצופה שבין סוכות לחנוכה, שמאפשרת ניהול שגרת למידה ועשייה חינוכית. לא השנה.

מערכת החינוך בערבה מתארגנת שוב ושוב ונערכת, פעם אחר פעם, למציאות המשתנה. בתוך כך אנו ממשיכים בחיפוש אחר הדרך הנכונה לקיים קשר, שגרה חינוכית ולמידה.

איננו יודעים מה יביאו הימים הבאים ויחד עם כל אזרחי ישראל אנו מחזיקים בתקווה לפתיחת מסגרות החינוך בהקדם האפשרי ובתקווה כי אזור הערבה יחזור להיות נקי מקורונה, תוכנית הרמזור תופעל, ותתאפשר לנו מציאות אחרת ומאפשרת יותר.

מייד עם סיום חג הסוכות תגברנו את מערכות הלמידה מרחוק ובנינו אותן מחדש. למידה מרחוק היא מיומנות שהתלמידים, ההורים ואנשי החינוך צריכים לרכוש. אנחנו לומדים תוך כדי תנועה ושומחים לשמוע כל משוב והערה. מחנכי בית הספר היסודי צוידו במחשבים ניידים חדשים, לצד זאת אנחנו משאילים מחשבים ניידים לתלמידים הזקוקים לכך. מי שזקוק מוזמן לפנות דרך מחנכי הכיתות. אנחנו מקווים שניפגש במהרה פנים אל פנים ובינתיים נמשיך לשמור על קשר, להקנות

ידע ולפתח מיומנויות חדשות של למידה עצמאית, אחריות אישית. בתקופה זו יש גם דברים שמהם ניתן לצאת נשכרים, ברמת התלמיד, ברמת המשפחה וברמת מערכת החינוך כולה.

תקופה כה ממושכת שהילדים בבית והמסגרות החינוכיות והחברתיות אינן פעילות, עלולה לייצר גם קשיים רגשיים ומצוקות. ניתן לפנות בכל עת לצוות היועצות והפסיכולוגים של מסגרות החינוך.

הפנייה לפסיכולוגים נעשית דרך מנהלת השירות הפסיכולוגי ורד כהן-אכד בטלפון: 053-7128306.

בברכת בריאות וחזרה מהירה לשגרת לימודים טובה,

אלעזר פויכטונגר
מנהל מחלקת חינוך

ממשיכים בפעילות קהילתית

שנת הפעילות במרכז קהילה ערבה נפתחה בשמחה תוך התאמת התנהלותנו למציאות החדשה ולהנחיות המשתנות. המדברחוב המסורתי התרחב לשני אירועים קהילתיים: בחצבה - ליישובי הציר הצפוני, ובכפר האומנים בצוקים - ליישובי הציר הדרומי. בשני האירועים התקיימו סדנאות, הופעות מקומיות, מופע מוזיקלי עם דנה עדיני והזדמנות טובה למפגש חברתי נעים שאינו צפוף מדי, ברוח התקופה. תודה גדולה למושב חצבה ולאומני כפר האומנים בצוקים על שיתוף הפעולה והאירוח החם.

בית הספר למחול, מתקני הספורט, חדרי הפעילות, מרכז המוזיקה, המטבח והמבואה התמלאו מחדש במאות ילדים ששבו בשמחה לפעילות בכל התחומים עם פתיחת שנת הפעילות. במשך שבועיים נהנינו מפעילות אינטנסיבית וכמעט הסתגלות לשגרה, עד שהסגר סגר גם עלינו.

אושפזין לסוכות: למעלה מ-700 חבילות שי נארזו על ידי צוות מרכז קהילה, וחולקו בערב חג הסוכות לבתי האב בערבה. ארבעה סוגים של חבילות שי - כארבעת המינים - שילבו בין תוכן וטעם ואפשרו לכל משפחה לבחור את השי המתאים לה. זו הייתה הזדמנות לבחירה מעטה בתוך מציאות שאין לנו שליטה רבה עליה. לרגל החג וברוח הסגר, התקיימו בסוכות

ברכות למחזור א' של הזוכים במלגת לימודים לסטודנטים, תושבי הערבה

ארנון יובל, בן דוד בר, בר מוזס איתן, גונן אורלי, הורוץ מור
זהבי איתמר, זוזוט דוד, זוזוט בלה, יעקובי רעות, לב עפרי, לזר עינב
מרקס יובל, סמטנין ילנה, עפרוני שרון, פיבניה לילך, פיטן שרון
קיייל אמה, רז שחר, רז ניב, שטיין איתמר

המלגה מוענקת ע"י מרכז קהילה ערבה, בשיתוף מפעל הפיס ותכנית פר"ח.

מאחלים לכם הצלחה בשנת הלימודים ומעורבות חברתית רבת עניין והשפעה

הסגר מזמן התנסויות חדשות, וכך מרכז הצעירים קיים בזום מופע סטנד אפ עם הדר לוי.

כמענה לימים האלו הקתדרה לגיל השלישי חזרה לפעול בזום עם מיטב המרצים: מאסטר רוני פורת על מוטיבים במוזיקה ובחשיבה, זיו אלכסנדרוני על קולנוע, הרב בנג'י גרובר על חגי תשרי ועזרא ברום על סוגיות באיכות הסביבה.

מלגות לסטודנטים: לראשונה בערבה העניק מרכז קהילה ערבה יחד עם מפעל הפיס ותוכנית פר"ח מלגות ע"ס 10,000 ש"ח ל-20 סטודנטים תושבי הערבה. הסטודנטים יתנדבו בתוכנית פר"ח וישתלבו בתרומה קהילתית בערבה. אנחנו מאחלים להם הצלחה בלימודיהם, ומקווים שנוכל להמשיך לחלק מלגות מדי שנה. **בימים אלו נפתח מסלול הלימודים לתואר ראשון של האוניברסיטה הפתוחה בערבה.** אלו תהליכים מרגשים שמבשילים לאחר עבודה רבה, על אף מגבלות הקורונה. מרכז הצעירים ימשיך לפעול לקידום היכולת לרכוש השכלה אקדמית ומקצועית בערבה.

מרכז קהילה ערבה ישוב לפעילות בתום הסגר. נשאף לשגרה ונעשה כל שביכולתנו לפעול באופן רצוף ומתמשך.

אילת להב ביגר

מנהלת מרכז קהילה ערבה

פעילויות מגוונות לכלל הגילאים: ירדן ג'רבי קיימה שיחת זום עם בני נוער מכיתות ז-יב, "ללא פשרות", על המכשולים שבדרך לניצחון. למעלה מ-200 משפחות השתתפו באתגר סוכות עם הצ'ייסר - איתי הרמן. המשתתפים פתרו לאורך חול המועד חידות וביצעו משימות. כל הכבוד לכולם, ובמיוחד למנצחים: מקום ראשון: רחלי ברדו מחצבה, תמר חזיז מחצבה, משפחת גלילי מעידן. מקום שני: משפחת עמית מעין יהב. מקום שלישי: מיכל כרמלי מצוקים.

צילום: באדיבות מרכז קהילה ערבה

שי לסוכות ממרכז קהילה ערבה

בריאות וגיל שלישי

התארגנות לשגרה בצל קורונה

מגפת הקורונה פרצה לחיינו לפני 9 חודשים וסיימה לא נראה באופן. מציאות זו מחייבת יצירת שגרת עבודה ופעילות בכל תחומי החיים וכמובן גם בתחום הבריאות. מציאות זו, הכרוכה בחוסר ודאות ובשינויים תכופים, מחייבת תיאום ושיתופי פעולה יעילים בין צוותי הרפואה ביישובים, קופת חולים כללית, מחלקת הבריאות והביטחון במועצה, משרד הבריאות ופיקוד העורף, לצד מענה בתחומי רווחה, סיעוד, חינוך, גיל שלישי ועוד. לאור הניסיון והמסקנות מתקופת הסגר באביב ובמטרה לצמצם עד כמה שניתן את התלות שלנו בגורמי חוץ, יצרנו מערכת ניהול אזורית המתבססת על היכולת שלנו לספק שירותים ברמה המקומית. פעלנו במהלך החודשים האחרונים לשדרוג היכולות שלנו

לשמחתנו נראה שהצלחנו לקטוע את שרשרת ההדבקה הודות לשמירה והקפדה על ההנחיות וההוראות והודות לעבודה המקצועית והיעילה של צוותי הרפואה. בזכות מסירותם, מחויבותם ואחריותם העצומות יכולנו למנוע התפרצות רחבה של המחלה באזור ולשמור על בריאות התושבים והקהילה. על כך מגיעה להם תודה גדולה והערכה רבה. תודה ושנהיה בריאים.

שנה תשיעית של הקתדרה לוותיקי הערבה

על אף השנה הלא פשוטה שעברנו ועם אי-הוודאות להמשך, אנו ממשיכים במלוא המרץ עם תוכנית הפעילות לגיל השלישי של "הקתדרה לוותיקי הערבה", אשר פותחת שנת פעילות תשיעית. התוכנית כוללת את מיטב המרצים, המנחים והתכנים המגיעים אלינו לערבה. השנה בחרנו להציע תוכנית פעילות אשר תתקיים ככל הניתן באופן רציף ועקבי לאורך כל השנה ותותאם גם למפגשים פרונטליים וגם למפגשים וירטואליים. התוכנית כוללת גם השנה את "קתדרה של החופש הגדול" בחודשי הקיץ ואת פעילות "הקתדרה של לפני החגים" בתקופה שלפני חגי תשרי. השנה נמשיך לפעול בשלושה בקרים של ימי פעילות מלאים. הפעילות תתקיים בבקרים של ימי ראשון, שני ורביעי. פעילויות ה"קתדרה" יתקיימו גם בשעות אחה"צ ובערב בכל ימי השבוע ויכללו חוגים, סדנאות והרצאות. יום שלישי יוקדש לטיולי מבוגרים, סיורי "שביל ישראל", מפגשי יוצרים במסגרת "סינמטק ערבה" וסרטי קולנוע עכשוויים ב"קולנוע ערבה". השתתפות בפעילות כרוכה בתשלום והיא מסובסדת על ידי משרד הרווחה במסגרת מועדון מופ"ת ותתקיים בהתאם להנחיות. אנו נערכים לתת מענה לתושבים הזקוקים להסעות מהיישובים כדי להגיע לפעילויות הבוקר האזורית בספיר. חוברת הפעילות השנתית תפורסם ותופץ במייל, באתר המועצה וביישובים. בברכת בריאות לכולנו וימים טובים, עירית שחר

מנהלת מחלקת גיל שלישי ובריאות

לתת מענה באמצעים טכנולוגיים ולנהל את קשרי העבודה עם הגורמים מחוץ לערבה, עדכנו את אתר המועצה כך שיהיה נגיש יותר ויכלול את כל המידע הנדרש, ייעלנו את העברת ההודעות לתושבים בזמן אמת בצורה שקופה ועניינית. לאחרונה הסתיימה הכשרתם של עובדי מועצה לצורך תשאול מגעים ותחקור חולים מאומתים, וקיבלנו הרשאות לקבל מידע ממאגרי הנתונים של משרד הבריאות ופיקוד העורף. הקמנו צוותי משימות לטיפול באירועים בתיאום ושיתוף פעולה של המועצה עם הנהלות היישובים והצוותים המובילים (צח"י וחבו"ק) בכל יישוב. החל מתחילת אוקטובר ניתן לבצע בערבה בדיקות קורונה. זהו שיפור של ממש.

תמונת מצב: מפרוץ המגפה ועד אמצע חודש אוקטובר אובחנו בערבה 30 חולי קורונה. לצד אימות החולים יותר מ-200 מבוגרים, ילדים ועובדים נדרשו להיכנס לבידוד.

חודש המודעות לסרטן השד

גילוי מוקדם מציל חיים

מעל 5,000 נשים מאובחנות בישראל מידי שנה כחולות בסרטן השד. בגילוי מוקדם של המחלה כ-90% מהחולות עשויות להחלים

אל תחכי! לכי להיבדק

התקשרי עכשיו וקבעי תור לכירורג שד
כללית 2700* | מכבי 3555*
מאוחדת 3833* | לאומית 1700-507-507

ניידת ממוגרפיה מתוכננת להגיע לערבה
ביום חמישי 26/11/20 עבור מבטחות כל קופות החולים
לקביעת תור (בהתאם לזכאות והפנייה מאושרת מקופת החולים)
התקשרי למשרד מרפאת כללית בספיר 08-6592223 | 077-6449451

המועצה האזורית
הערבה התיכונה

ניהול הירום ושגרת הירום

בניגוד לגל הראשון, בגל השני הקורונה הגיעה לערבה ובמהלך חודש ספטמבר ועד לכתובת שורות אלה, נמצאו בערבה מעל ל-20 חולים מאומתים. כל חולה מאומת הביא להכנסתם של רבים לבידוד. המועצה בסיוע צוותי צח"י ביישובים (צוותים המהווים את זרוע החירום של המועצה) פועלים למען המשך הרציפות

התפקודית בהתמודדות עם המשבר ומפרסמים כל העת מידע והנחיות במטרה לשמור על הבריאות של כולנו ולאפשר לכל החולים והמבודדים מעטפת שלמה שתסייע להם לעבור את הבידוד.

בתוך כך אנו ממשיכים לקדם גם התארגנות של שגרה ושמירה על הביטחון האישי והאזורי.

אנו עומדים לפתוח קורס חובשים של מד"א. הקורס יהיה קורס משולב לחובשים ולנהגי אמבולנס, והוא ייערך בספיר פעמיים בשבוע,

אורי לב
קב"ט

בשעות אחר הצהריים והערב במשך כחצי שנה. מי שיבחר להמשיך במסלול של נהג אמבולנס יעבור הכשרה מעשית בתחנת מד"א בדימונה או באר שבע. עד עתה נרשמו כ-18 משתתפים ועדיין ניתן להירשם. המעוניינים להצטרף מוזמנים לפנות אליי בטלפון 052-3665928.

שירותים חברתיים

תוכניות חדשות ומענה זמין לקהילה

משרד הרווחה פועל להקמת מגוון תוכניות אשר יתנו מענה לצרכים בתקופה זו. אלו התוכניות והכלים העומדים לרשותכם במסגרת פעילותה של המחלקה לשירותים חברתיים בערבה:

לאזרחים ותיקים: תוכנית "מגן זהב" למען האוכלוסייה המבוגרת מבוססת על מיפוי צרכים של אוכלוסיית הוותיקים ופיתוח מענים מתאימים. המיפוי נעשה על ידי פיקוד העורף ומחלקות הרווחה ברשויות במטרה לטפל במחסורה של אוכלוסייה זו בתקופת הקורונה, מצורך במזון ותרופות ועד להפגת תחושת הבדידות.

סיוע במצבי לחץ ומצוקה רגשית: תקופות הסגר והדאגה הגוברת של אוכלוסיית הוותיקים שהיא אוכלוסייה בסיכון גבוה לקורונה, משפיעות גם על המצב הנפשי. אנחנו נותנים ייעוץ וטיפול נפשי פרטני וקבוצתי לאוכלוסיית הוותיקים על ידי אנשי מקצוע מתחום הטיפול. השירות ניתן במרכז הטיפולי ערבה ומסובסד במידה משמעותית באמצעות המחלקה לשירותים חברתיים. ניתן לפנות אלינו לבירור לגבי אפשרויות הייעוץ והטיפול. השירות ניתן הודות לתמיכת שותפות ביחד ערבה-אוסטרליה של הסוכנות היהודית וקרן תד אריסון.

למשפחות: המצב שבו כל המשפחה בבית עשוי להיות מגבש ומהנה, אבל עלול לזמן מצבי לחץ שבהם קונפליקטים של ממש

מתפרצים. ברמה ארצית ועולמית, מאז הופעתה של מגפת הקורונה והסגרים בעקבותיה, יש עלייה בדיווחים על קונפליקטים ואלימות במשפחה ומדובר בתופעה הנוגעת לכל שכבות האוכלוסייה ולכל מקום בארץ. אל תישארו לבד עם מצבי לחץ ומצוקה במשפחה. במחלקה לשירותים חברתיים ניתן מענה טיפולי למשפחות וזוגות באופן דיסקרטי ומקצועי על ידי מטפלים משפחתיים מוסמכים, פנו אלינו. תוכנית **חזקים ביחד בערבה** היא תוכנית המאפשרת את חיזוק החוסן הקהילתי בערבה באמצעות פיתוח מענים ברמה משפחתית וקהילתית. כחלק מתוכנית זו, נפתחת קבוצה שתעסוק בנושא "הורות במציאות משתנה" - התמודדות עם מצבי לחץ ואי-ודאות במשפחה באמצעות כלים של חשיבה חיובית. פתיחת הקבוצה מתאפשרת בתמיכת שותפות ביחד ערבה-אוסטרליה של הסוכנות היהודית. הקבוצה מיועדת להורים לילדים בני 6-12. את הקבוצה תנחה דנה גרניט ליכטמאיר - פסיכולוגית קלינית מוסמכת וילוה אותה אייל ליכטמאיר. ניתן להירשם למפגשים בטלפונים או במייל המצורפים מטה.

לקהילה: תפקידם של צוותי חיבו"ק ביישובים שבהם התוכנית פועלת הוא לנהל את מערך הסיוע המושבי בצורה מוסדרת שלא ייוותר אף אחד ללא תמיכה נחוצה. צוותי חיבו"ק הפועלים ביישובים זמינים לכם, לסיוע במצבים שכל אחד ואחת מאיתנו נקלעים אליהם בתקופה המשונה שבה אנו חיים - בידוד שלא

מאפשר רכישת מצרכים/תרופות, מצבים רפואיים שכעת יותר מתמיד קשה להתנהל מולם ומגוון נושאים נוספים. אל תהססו לפנות לעזרה. מציאות חיינו מלמדת כי הנעזר יהיה מחר העוזר. פרטי הקשר עם המתנדבים של צוותי חיבו"ק מפורסמים ביישובים.

צוות המחלקה לשירותים חברתיים פועל במסגרת הגדרתו כצוות חיוני ואנו זמינים לכם בשעות הפעילות מדי יום בטלפונים:

08-6592233 ; 08-6592248

או במייל revaha@arava.co.il.

למידע נוסף ניתן גם להיכנס לדף הייעודי באתר המועצה האזורית: **ערבה בימי קורונה**.

דורית לוביש

מנהלת המחלקה לשירותים חברתיים

החברה לפיתוח ובניין הערבה

היערכות לאירועים ושגרה בצל הקורונה

הפקת פסטיבל סרטים בערבה יצאה לדרך בעידוד משרד התרבות והספורט המבקש לקיים פסטיבלים ואירועים בכל דרך אפשרית. הפקת הפסטיבל נערכת לקיימו בהתאם

להנחיות במתכונת הקבועה ו/או במתכונת דרייב אין. האתגר גדול ויחד עם זאת חשוב לנו להמשיך ולשמור על שגרת תרבות ככל שניתן.

תקציב שנת 2021: אנו נערכים לאישור תקציב לשנת 2021, למרות אי-הוודאות בכל הקשור לתקציבי מדינה ותמיכה של משרדים שונים.

מנהלי המחלקות בחברה לפיתוח מכינים את תקציב הפעילות לשנה הקרובה בגישה שמרנית ו"מהודקת". צמצום הפעילות בשנה החולפת והתארגנות לנוכח המציאות החדשה אפשרו לנו לעמוד ביעדי התקציב השנה.

נעמי בקר
מנכ"לית

פיתוח

עבודות פיתוח למגרשי מגורים במושב פארן

בחודש הבא יחלו עבודות הפיתוח עבור מגרשי מגורים במושב פארן. הפרויקט כולל עבודות לפיתוח 38 חלקות א' (נחלות חקלאיות), ו-27 מגרשי הרחבה קהילתית. את העבודות מנהלת החברה לפיתוח והן צפויות להימשך כשנתיים. 38 חלקות א' המפותחות בפרויקט מאפשרות את השלמת הקליטה החקלאית במושב פארן בהתאם לפרוגרמה המאושרת של 150 נחלות חקלאיות.

מור זילברשטיין
מנהל פיתוח

פיתוח עסקי

עבודה והכשרות ב"קליקה ערבה"

"קליקה ערבה", מרחב העבודה והלמידה המשותף, פתחה את שעריה בחודש יולי. על אף התקופה המתגרת שבה אנחנו חיים, תושבים רבים בערבה מצאו באפשרות שהמתחם מציע חלופה טובה ומתאימה לצורכיהם. המקום מציע חלל עבודה מעוצב, מאובזר ונעים, נוף מהפנט וחברה טובה וכיום יש בו כ-15 "דיירים" העוסקים בתחומים מגוונים. המקום מתאים גם לסטודנטים שלומדים מרחוק ומחפשים מקום שקט ללמוד בו. מוזמנים להצטרף. בנוסף, יועברו ב"קליקה ערבה" קורסים והכשרות מקצועיים שיוצעו בתשלום לתושבי הערבה. הראשון מביניהם, קורס לימוד תוכנות גרפיות, נפתח השבוע. הקורס מועבר און ליין על ידי מכללת מנטור וניתן במחיר מסובסד לתושבי הערבה. בהמשך ייפתחו הכשרות וקורסים מקצועיים נוספים.

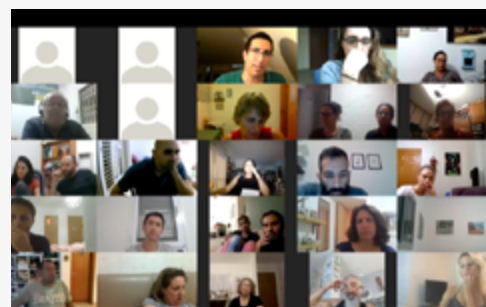

קורס עיצוב גרפי אונליין ב"קליקה ערבה" צילום: נועה ריבנבך

לפרטים, הרשמה והצטרפות: מור ממן
מנהלת מתחם "קליקה ערבה תיכונה"
morm@arava.co.il, 052-3355343
פייסבוק: "קליקה ערבה תיכונה".

צמיחה דמוגרפית

איך משווקים מגרשי מגורים בערבה בעידן הקורונה? בזום! סיור וירטואלי בערבה.

תיירות

השפעות הקורונה על התיירות בערבה

הקיץ החולף אופיין בתפוסות גבוהות בכל אתרי התיירות בכל היישובים ולאורך כל ימי השבוע. תנועת מטיילים זו מזכירה לנו כי הערבה אטרקטיבית ומלאת תוכן גם בחודשי הקיץ החמים. מתחמי הלינה אירחו משפחות, אתרי הביקור והאטרקציות אירחו רבים לפעילויות ולסדנאות בהתאמה לשעות החום. לרבים

מהאורחים שהגיעו הקיץ הייתה זו חופשתם הראשונה בערבה. מרחבי הערבה בולטים ביתרונם המשמעותי גם בתקופת הקורונה. נותר לכולנו לקוות שההשבתה הכפויה של מתחמי התיירות תסתיים ושחזרה לפעילות התיירות תתאפשר בהקדם.

מרב עמית
מנהלת תיירות ערבה

החברה לפיתוח ובניין הערבה

מרכז המשתלמים

שינויים והתאמות בשנת הלימודים 2021

מטוס של חברת התעופה וייטנאם איירליינס ועליו 99 סטודנטים חדשים נחת בישראל לאחר טיסה ישירה שהתקיימה ביוזמה של שגרירות ישראל בהאנוי יחד עם משרד החקלאות הווייטנאמי. הסטודנטים החדשים הועברו לבידוד במלון בירושלים, בהתאם להנחיות משרד הבריאות. המטוס שב לווייטנאם כשעל

המנהלת האקדמית במרכז המשתלמים, סיימה את עבודתה במרכז המשתלמים ונקלטה במערכת החינוך. חיה הובילה את שיתוף הפעולה ופיתוח התוכנית המשותפת עם אוניברסיטת תל-אביב ופתיחת לימודי התואר השני. אני מודה לחיה על חלקה החשוב בפיתוח מרכז המשתלמים.

את חיה מחליפה עדן חזני-ציון. בהצלחה לחיה בתפקידה החדש ולעדן בהמשך פיתוח התוכנית האקדמית של מרכז המשתלמים.

חני ארנון
מנהלת מרכז משתלמים

סיפנו 135 סטודנטים שחזרו לבתייהם אחרי 13 חודשים בערבה. בהמשך טיסה של-AIR ASIA הביאה 79 סטודנטים חדשים מתאילנד. אנו פועלים לתת מענה לסטודנטים הממשיכים את הלימודים במסגרת מרכז המשתלמים ופועלים למען הגעתם של סטודנטים נוספים לערבה. לעת עתה קיבלנו אישור להארכת תקופת השהות של הסטודנטים שנשארו בערבה. הארכה ניתנה עד למאי 2021. תוכנית הלימודים תהיה תוכנית היברידית ותשלב למידה מרחוק עם מפגשים בקבוצות קטנות על פי ההנחיות והאישורים. ד"ר חיה קיסוס, שהייתה בשנים האחרונות

צילום: באדיבות מרכז המשתלמים

הסטודנטים מתאילנד של מחזור 2020-2021 נוחתים בנתב"ג

יום הניקיון 2020 יוצא לדרך!

פרטים נוספים בקרוב. השנה, הפעילות תהיה מופנית למגוון קהלים ולאורך כל השנה*

הלכלוך שלנו, האחריות שלנו!
יחד נשמור על סביבה נקייה
המשרד להגנת הסביבה והערבה התיכונה

אז איך תרצו את
המדבר שלכם?

*בהתאם להנחיות משרד הבריאות.

ועדה מקומית - מחלקת הנדסה

גני שעשועים חדשים בערבה

בימים אלה צפויה מסירתו של גן שעשועים חדש שהוקם במושב צופר, ובשבועות הקרובים יחלו העבודות להקמתם של 3 גני שעשועים חדשים ביישובים: עידן, חצבה (תוספת לגן שעשועים הקיים) וצוקים. גני השעשועים מוקמים במסגרת קול קורא של ק"ל והקמתם צפויה להסתיים בתחילת 2021. עבודות הפיתוח לטובת השכונה החדשה במושב עין מתקדמות וצפויות להסתיים בקרוב.

כרמל הר-גמליאל
מהנדסת המועצה

צילום: גדי גוהר

עבודות הפיתוח לצורך הקמתה של שכונה חדשה בעידן

הוועדה חקלאית

ביקור שר החקלאות בערבה

בספטמבר ביקרו אצלנו שר החקלאות אלון שוסטר, מנכ"ל משרד החקלאות ד"ר נחום איצקוביץ, יואב מורג מנהל מחוז נגב וצוות המשרד. הביקור כלל סיורים וסקירה של האתגרים העיקריים שלנו בתחום החקלאות, בכלל זה איכות וכמות המים, נהלים ומכסות להעסקת עובדים זרים בחקלאות, פעילות עם מנהלת ההשקעות בחקלאות והכשרות קרקע באזור. במהלך הסיור התקיים מפגש

ויזה פנויה וטרם הגיש בקשה, כדאי שיגיש בקשה בהקדם. הליך הגיוס והגעת העובדים אינו מיידי, ולכן אנו ממליצים שלא להתעכב עם הגשת הבקשות.

קיצוץ החזר הלוואה - סה"מ (סיוע התיישבותי מותנה): החטיבה להתיישבות יצאה במבצע לקיצוץ החזר הלוואות שניתנו במסגרת סיוע סה"מ למי שקיבלו מענק לפני 11.03.2011. משמעות המבצע היא שמי שקיבל סיוע בסך של 100,000 ש"ח ואחרי 10 שנים נדרש להחזיר 25% מהסכום (25,000 ש"ח), יתבקש להחזיר רק 12.5% מהסכום (12,500 ש"ח). לצורך בירור הזכאות ניתן ליצור קשר עם אגף הגבייה בחטיבה להתיישבות - 03-7628459.

קול קורא של קרן בונה טרה לשנת 2021: קרן בונה טרה פרסמה קול קורא לתמיכה במיזמים חקלאיים לשנת 2021. הקרן תומכת במיזמים שיש בהם חדשנות, תרומה למשק החקלאי ולאזור ושיש בהם היתכנות כלכלית. המועד האחרון להגשה בקשות: 30/11/2020. ניתן לפנות לוועדה החקלאית לצורך סיוע במילוי ההצעות.

אורן קורין
יו"ר הוועדה החקלאית

עם חקלאים במטרה לנהל שיח ישיר עם השר והמנכ"ל. השר והמנכ"ל, שניהם אנשי התיישבות חקלאית, כיהנו בעבר כראשי מועצה אזורית, הם מבינים את מצבה של החקלאות ומודעים לאתגרים שאנו עומדים בפניהם. אנו מקווים שכהונתם תימשך ותסייע לייצוב החקלאות בישראל בכלל ובערבה בפרט.

עובדים זרים: בספטמבר הצטרפה תאילנד לרשימת המדינות הירוקות. משמעות הדבר היא שלא חלה על הבאים מתאילנד חובת בידוד. היות שכך, כל מי שזקוק לעובדים ויש בידו

צילום: רביב אלף

מפגש אזורי עם שר החקלאות ומנכ"ל המשרד

ביוטכנולוגיה וחדשנות בחקלאות

בשנים האחרונות נוצר צורך לשנות את תפיסת החקלאות הקונבנציונלית בערבה. לצורך כך הוקמה במו"פ המחלקה לביוטכנולוגיה ולחדשנות בחקלאות. המחלקה היא פרי שיתוף בין המו"פ החקלאי למו"פ המדעי (מו"פ מדבר וים המלח שלוחת הערבה תיכונה). אחד היתרונות שבצימוד שני המו"פים הוא שהאתגרים שלהם משולבים היטב יחד. המחלקה עוסקת במחקר ובפיתוח יישומי-מסחרי של מוצרים מתחומי הרפואה, החקלאות, המזון והקוסמטיקה, תוך שימוש בחומרים המופקים מצמחי מדבר ייחודיים, במטרה להציע אלטרנטיבות לחקלאים בערבה. את המחלקה מנהלת ד"ר יעל בר לבן, יעל היא חוקרת בתחום מחלות ניוון מוח ועובדת בשיתוף עם חיים חזן, הרבליסט ותזונאי קליני בעל ניסיון רב בפיתוח שיטות מיצוי. במסגרת המחקרים השונים המתבצעים במו"פ, אנו מפתחים שיטות מיצוי שונות על כל שלביהן, לצורך ביצוע המחקר במודלים ביולוגיים ולצורך המשך המחקר לפיתוח חומרי גלם לתעשיית המזון, התרופות, חומרי ההדברה ולתוספי התזונה. המחלקה עוסקת במספר תחומים ומתמקדת בצמחים שונים:

מור הגלעד: צמח ממשפחת הבושמיים בדומה לקנאביס. המור הוא מעין "מעבדה צמחית" להפקת כימיקלים ותרכובות אורגניות רבות אשר חלקן הגדול עדיין מצפה לגילוי ולהפקת

חומרים ליישומיים בתחומים רבים. נמצא כי חומרים המופקים מהצמח מכילים רעלנים רבי-עוצמה המשרים מוות מתוכנת בתאי עור. מיצוי מור הגלעד עשוי לשמש בסיס לפיתוח תרופות לטיפול במחלות המתאפיינות בחלוקת יתר של תאים, כגון סרטן ופסוריאזיס ולפיתוח מוצרים קוסמטיים. פרוטוקול הגידול של צמח המור מבוצע על ידי חוקרי המו"פ החקלאי בהובלת ד"ר יעל בר לבן ושבתאי כהן.

שימוש בגלעיני תמרים כנגד מחלות ניווניות: מההיכרות שלנו עם החומרים שנמצאים בתוך גלעיני התמר אנחנו מניחים שיש בהם פוטנציאל גבוה לפעול כמיטיבים במצבים הקשורים בהתפתחות בעיות נוירולוגיות. עיקרו של פרויקט המחקר הוא פיתוח שיטות למיצוי גלעיני תמר שמהן יתקבלו תמציות מעושרות בחומרים פעילים. התמציות יאופיינו לפי הרכב כימי, ופעילותן הביולוגית תוכח על מודלים ביולוגיים שונים. נוסף על ההיבט המחקרי והרפואי הברור, הפיתוח יעניק ערך מוסף משמעותי לענף התמרים אשר מהווה ענף חקלאי מרכזי ביישובי הערבה. מחקר זה מבוצע ע"י ד"ר יעל בר לבן בשיתוף ד"ר ניבה בלום וד"ר רבקי אופיר.

זיהוי חיידקי מדבר חדשים (עמידים בתנאי עקה קיצוניים) בעלי ערכים ביוטכנולוגיים-חקלאיים: במחקר זה זוהו בעצי מדבר ואופיינו גנטית אוכלוסיות חיידקים אשר לא תוארו עד כה. אוכלוסיות חיידקים אלו הן בבחינת "תיבת אוצר" חדשה המכילה תכונות מיקרוביאליות וביוכימיות חדשות. במחקר הראינו כי ניתן להשתמש בחיידקי מדבר אלה לצורך הדברת פטריות גורמות מחלה בחקלאות, תוך התמקדות

בבוטריטיס ובפוזריום, התוקפות גידולים רבים. תוצאות אלו מראות את הפוטנציאל בשימוש בחיידקים אלה להדברה ביולוגית. מחקר זה מבוצע על ידי ד"ר יעל בר לבן, ד"ר גדעון וינטרס וד"ר אשרף אל אשהב.

מורינגה מכונפת: הביקוש למוצרי חלבון חדשים שיתרמו לבריאות הצרכן ולעידוד בנייה וחידוש של רקמות שריר באתלטים ובקשישים, הולך וגדל. משקאות חלבון מרוכז ומוצרים חדשים המכילים חלבונים צמחיים מהווים מוקד פיתוח בתעשיית המזון בעולם במקביל לנטישת מקורות חלבון מן החי מסיבות אידאולוגיות, בריאותיות או אופנתיות. המורינגה היא עץ מהיר גידול שיכול לייצר כמות רבה של עלווה נאכלת, גם בכמות מים מועטה ובתנאי מליחות גבוהים יחסית אשר אינם מתאימים לגידולים אחרים. עלי העץ מכילים חלבון בריכוזים גבוהים, מעל 20%, והם עשירים במינרלים ובתרכובות נוגדות חמצון. לאור זאת יש בו פוטנציאל של ממש לתת מענה לביקושים ולמגמות הללו. בהתאם להגדרת יעדי המו"פ ובראשם הכנסת גידולים חדשים, חשיבות עליונה נודעת לפיתוח מוצרים, בעלי ערך גבוה שמקורם בצמחי חקלאות. גיבוש פרוטוקול הגידול של המורינגה מבוצע על ידי חוקרי המו"פ החקלאי בהובלת ד"ר יעל בר לבן, דפנה הררי, שבתאי כהן ובשיתוף הפקולטה לחקלאות.

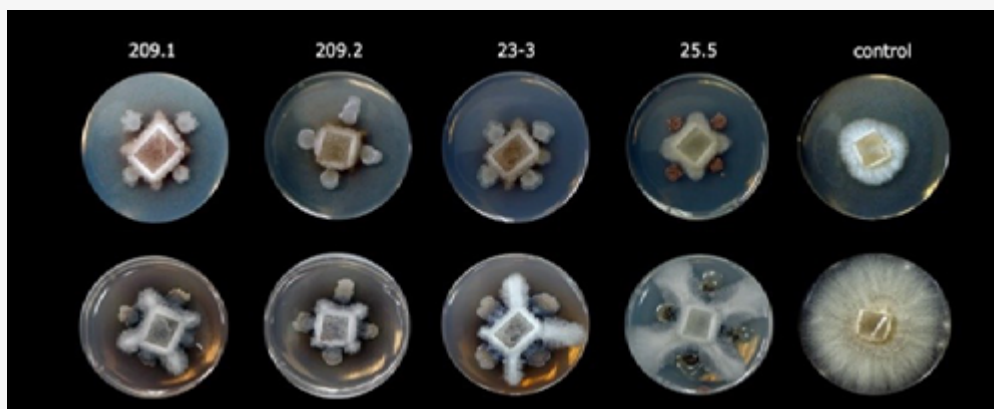
אילון גדיאל,

מנהל מו"פ ערבה תיכונה וצפונית-תמר

ד"ר שרית אשכנזי פוליבודה,

מנהלת שלוחת ערבה תיכונה, מו"פ מדבר

וים המלח

בחינת פעילות החיידקים במניעת התפתחות פטריית הפוזריום

חיידקים שנמצאו במחקר בערבה ואינם מוכרים בספרות

רשות הניקוז

סוללת הגנה מפני שיטפונות ממערב לצופר

בימים אלה מוקם ממערב למושב צופר מאגר מים אופרטיבי בגודל של 200,000 מ"ק (המיקום נבחר לאחר בחינת מספר חלופות). במידול שביצענו על מקרה שבו חלילה תהיה פריצת מים מהמאגר, תהיה סכנה להצפת מושב צופר בצידו המערבי והצפוני. משמעות הדבר היא שההרחבה המתוכננת למושב צופר הכוללת התרחבות לכיוון צפון ומערב, עלולה להיפגע אם איום כזה יתממש. נוסף על כך, החלק המערבי של היישוב חשוף כבר היום לשיטפונות מערוצי נחלים הסמוכים ליישוב מכיוון מערב. בהינתן כל האיומים הללו הוחלט להגן על היישוב בסוללה ותעלה. זהו פרויקט בעלות כוללת של 3.7 מיליון ש"ח והוא פרויקט משותף של רשות המים, מקורות ורשות ניקוז ונחלים ערבה. העבודות מבוצעות על ידי רשות ניקוז ערבה והן צפויות להסתיים עד חודש מאי 2021.

גיל סלוין

מנכ"ל רשות ניקוז ערבה

צילום: רשות הטבע והגנים

הקמת סוללת הגנה ממערב לצופר

שותפות ביחד ערבה אוסטרליה של הסוכנות היהודית

פרידה מחדוה שונר

ב-14 בספטמבר נפטרה חדוה שונר שהייתה מתנדבת, שותפה ומעורבת בשותפות. בשנת 2012 הצטרפה חדוה למשלחת חינוך שנסעה מהערבה לאוסטרליה, בתוכנית חילופי גננות של השותפות. החיבור של חדוה לצוות החינוך במלבורן אוסטרליה ולעשייה של השותפות היה מיידי. חברינו באוסטרליה התאהבו בה בין רגע - בצבעוניות שלה, בשמחת החיים שאפיינה אותה, בחיוך הרגוע, באהבת האדם והצניעות שחדוה הביאה איתה. מבחינת רבים - חדוה הייתה תמצית הטוב בערבה.

של התנדבות ונתינה שמניעות תהליכים והופכות את העולם לטוב יותר. לנותן ולמקבל. היא תחסר לנו ולצוותי המתנדבים בערבה ובאוסטרליה. תנחומים למשפחת שונר, אנו בשותפות נמשיך את דרכה של חדוה - להתנדב ולתרום, להוביל ולעשות, בצניעות בחיוך ובאהבה שהיו חלק בלתי נפרד ממנה.

היא-לי בלוך עשת

ממונה שותפות ביחד ערבה אוסטרליה של הסוכנות היהודית.

האנרגיה והמחויבות של חדוה לשותפות היו עצומות. היא הקפידה לשמר ולפתח את הקשרים עם חברי הקהילה באוסטרליה, השתתפה בוועדות היגוי ובפגישות צוות המתנדבים, לקחה חלק באירוח משלחות שהגיעו לערבה וקיבלה בנדיבות ובחום אורחים בביתה. חדוה הובילה במסירות ובאהבה את תוכנית תאומות גנים והייתה שותפה מרכזית להקמת מרכז "כמה שצריך". היוזמה, היצירתיות והעשייה שלה ניכרות בפרויקטים רבים של השותפות, בתהליכים משמעותיים ובחיבורים עם הצוות בערבה ובאוסטרליה. חדוה ייצגה עבורנו בשותפות את המודל

180 צעירים במתחמי עבודה עברית בערבה

בעקבות סגירת השמיים והצורך של צעירים למצוא אלטרנטיבות לתעסוקה בשנה זו, תוכנית עבודה עברית נמצאת בנקודת שיא: 180 צעירים בתוכנית ב-7 מתחמים לאורכה של הערבה. אנחנו שמחים שהתוכנית שלנו מסייעת במתן תעסוקה לצעירים (50% מהמובטלים כיום הם צעירים וצעירות מתחת לגיל 35) ומענה לצורך של חקלאי הערבה אל מול המצוקה בהגעת העובדים הזרים. מתחמי המגורים בכל המושבים מלאים צעירים וזו תמונה משמחת וציונית מאוד. התוכנית מבצעת את ההתאמות הנדרשות לתקופת הקורונה ועיקרן צמצום ומניעה של יציאת העובדים

מהערבה והעברת תכנים והעשרה על בסיס כוחות מקומיים.

מכילות: המכילות, יחד עם מסגרות פנימיות, קיבלו אישור להמשיך ולפעול, תחת הגבלות רבות בתקופת הסגר. מתוך כך בחרנו להישאר עם החניכים בערבה ולנסות, ככל שניתן, לשמר את התהליך החינוכי השנתי. תקופת הסגר והחגים התאפיינה ברוב המכילות שלנו ובמדרשה ביציאה לעבודה חקלאית בשעות הבוקר ולימודים החל מהצהריים. אנחנו נערכים להמשך השנה וננסה ככל שניתן לשמר את השגרה והתהליך החינוכי ולסייע בכל צורך חברתי שיעלה, בערבה ומחוצה לה.

ערבה LIVE: עם ההבנה שנכנסים לסגר שני בתקופת החגים עלה הרעיון להקים ערוץ YouTube של העמותה אשר יביא תכנים, משמעות ואפילו תקווה בתקופה המורכבת מאוד שבה כולנו מצויים. ביקשנו שהערוץ

יופנה בעיקרו לתושבי הערבה ולמשתתפי התוכניות שלנו, ולצופים נוספים שיצרפו. ביקשנו לגעת בסוגיות רלוונטיות מן התקופה הזו ובתוך זה גם להביא "קול דרומי" מהערבה ומהנגב כולו. לשמחתנו, מאות צופים הוכיחו לנו שהיוזמה במקומה ויש צמא לתכנים ולשיח. אנו מודים לכל מי שהצטרף אלינו ואנו נערכים להעמיד פלטפורמה דומה המביאה תוכן איכותי ואקטואלי לערבה על בסיס קבוע.

SOS WiFi: ממשיכים קדימה עם ולמרות הקורונה. בתקופה האחרונה התקנו מערכות חדשות. הושלמו התקנות המערכת בנחל כזיב ובנחל עמוד בצפון, ובתחילת אוקטובר הותקנו מערכות בנחל צאלים, בנחל אשלים ועוד מערכת נוספת בנחל אוג בדרום. בתקווה לשגרה בכל המובנים ובריאות לכולם,

**אבישי ברמן
מנכ"ל**

מכירת עין יהב גדיד תשפ"א

צילום: באדיבות עמותת בין השיטין

שיקת הנער

בראשית החודש הגיעה רחל גולן, נכדתו של בנציון ישראלי - "אבי קבוצת כנרת", לסיור בערבה התיכונה ובמועצה האזורית אילות. ביקורה של רחל והמפגשים עם התמרנים בערבה אורגנו על ידי הילה אלבז ודפנה הררי והיוו תחנה נוספת במסעה להנצחת זכרו של סבא שלה וסיפור שיבת התמר כענף חקלאי לארץ.

קסם על ים כנרת

יותר משבעים שנה חלפו, אבל גם היום כשהיא בת למעלה משמונים, זוכרת רחל גולן את לילות הקיץ החמים על חוף הכנרת ואת הידיעה הזו שהפציעה אל תודעתה הצעירה באותם ימים רחוקים וליוותה אותה מאז כל חייה. זו תחושת השייכות האקסקלוסיבית שמלווה את כחולי הדם ובני האצולה. רוח של ערב הייתה מזדחלת מן האגם, מתגנבת בין העצים ומצננת את האוויר הלוהט, את המיטות היו מוציאים מחדרים ונרדמים מתחת לשמיים זרועים כוכבים. באחת עשרה בדיוק הסתיימו שידורי הרדיו ואז הוא היה מופיע, סבא שלה, הסבא הכי הכי, סבא בנציון עם השפם הלבן והידיים הטובות שפיזרו ברכות על כל הילדים שהשינה כבר

ליטפה והרגיעה, כמו הפיה הטובה מהאגדות. והיא, שהייתה נשאר ערה, ידעה שהוא חזר

בנציון ישראלי, סבא של רחל, קורץ מן החומר שממנו נוצרות אגדות, "אם בן ציון רוצה משהו - הוא יקרה", אמר בן גוריון.

מכל המסעות חובקי העשייה והעולם שלו, ולרגע אחד קצר הוא היה רק שלה ולליבה התגנבה תחושת שייכות וחמימות נעימה וגאוה שתישאר שם לתמיד. שיחה עם רחל גולן נכדתם של חיה ובנציון

ישראלי היא הצצה אל ליבו של האתוס הציוני, אל קבוצת כנרת של שנות השלושים הארבעים והחמישים, אל ראשית החקלאות בעידן המודרני ואל האבות המייסדים, גיבורי העלייה השנייה כפי שהספיקה לפגוש אותם בילדותה, כפי שהיו באמת - אנשי מעש, אידיאליסטים, קמצנים ברגשות, קשוחים ומאופקים אל ילדיהם וזה לזה.

בנציון ישראלי, סבא של רחל, קורץ מן החומר שממנו נוצרות אגדות, "אם בן ציון רוצה משהו - הוא יקרה", אמר בן גוריון. ובנציון הקים את קבוצת כנרת, את מכללת אהלו, את ה"משביר המרכזי", את פלוגת הח"ש בעמק הירדן ועוד ועוד, אבל מכל המבצעים והחלומות שהגשים, היה מבצע שיבת התמר הגדול מכולם. ודווקא לפרויקט הזה, הממלכתי, הציוני כל

ילדים בלינה המשותפת בקיבוץ

כך, מספרת רחל, יש שורשים אישיים מאוד, ביוגרפיים, שנטועים עמוק עמוק בפצע הכי מדמם של דגניה וקבוצת כנרת, פצע שכמו אגדה תנ"כית הולך עם הזיכרון ההיסטורי של התקופה המכוננת הזו, אפל וחסר תקנה.

רחל

"וכי תבוא לבקרני, כי בקור-חולים מצוה היא... כתבתי שיר. ולך השיר, בן ציון, כי היית חלק בלתי נפרד בשמחת-זכרונות הנוגה שעטפתני". במילות התחינה שוברות הלב האלו פנתה רחל המשוררת לבנציון בשנת 1925 כששהתה בצפת, חולת שחפת, אכולת געגועים ובודדה. אבל לבנציון לא ענה ולא ביקר את רחל שהייתה

ידידתו (עוד מפגישתם ברחובות ומן השנים שבהן שהתה ב"חווות העלמות" בכנרת) עד יום מותה (בשנת 1931). ההתנכרות הזו פגעה ברחל עד עמקי נשמתה ובשנת 1930, כשנה לפני מותה כתבה לחיה רעייתו של לבנציון, (שאיתה שמרה על קשר): "ולאיש הקרוי לבנציון ישראלי שלפנים היה חבר לי ועתה מתנכר לי, תמסרי בכל זאת, דרישת שלום ממני... ושלום לכנרת שלי - "הוי כנרת שלי". פרשת גירוש של רחל מדגניה וההתנכרות אליה לאחר שחלתה בשחפת הציפה רגשות אשמה בקרב רבים מחברי דגניה וכנרת ולא נתנה מנוח, כך סיפרה לימים חיה. הדברים ידועים ואכן גם מקץ שנים רבות הסיפור

הזה מטריד ומקומם, ואולם השיפוטיות הזו איננה במקומה, כך נדמה לי, היו אלו אנשים אחרים ותקופה אחרת ורק הלב, הלב הולך איתה עם המשוררת הרגישה, המגורשת, אישה של מילים בקרב אנשי מעש קשוחים. וגם לבנציון נשא את הדבר הזה בליבו. חודשיים לאחר מותה יזם את ההחלטה להקים בכנרת מטע אם לזכרה של רחל וממנו יופצו חוטרים לכל רחבי הארץ. "כוונת החברים הייתה לקשור את זכרה של רחל בשיבתו של העץ הזה לארץ", כך כתב לימים (בלשון רבים כמקובל...). ב-1933 יצא למסעו הראשון ועד יום מותו מקץ עשרים ואחת שנה, הקדיש את חייו להשבת התמרים לארץ. לבדו יצא למסעותיו הראשונים ברחבי המזרח התיכון ואין לדעת מה עלה בדעתו, אבל בערבים הארוכים במדבר הערבי, או על גדות נהר החידקל בבגדד, אפשר שדמותה של רחל הייתה מופיעה אליו מנגד והוא היה מדבר אליה, מספר ומסביר ומשהו ממשא האשמה הוקל לו.

**"ולאיש הקרוי לבנציון
ישראלי שלפנים היה חבר
לי ועתה מתנכר לי, תמסרי
בכל זאת, דרישת שלום
ממני... ושלום לכנרת שלי
- "הוי כנרת שלי"**

מעט לפני מותה כתבה רחל את השורות המצמררות האלו: "קולך לחש: עמדי מנגד/ נטיית ראש ואעבור./ צחקה כנרת בדמי-שקט/ אל מול תוגת הבור".

שיבת התמר

המסע להשבת התמר נתפר על פי מידותיו הגדולות של לבנציון: מבצע נועז, עתיר לוגיסטיקה, מאמץ וסיכונים שהצריך את כל הניסיון, החזון והעקשנות שאפיינו את אישיותו. במהלך מסעותיו בין השנים 1938-1933 סרק את המזרח התיכון לאורכו ולרוחבו, יצר קשרי ידידות עמוקים עם אנשי הקהילות היהודיות בעיראק, איראן ומצרים, התיידד עם תמרנים, שיחד אנשי ממשל, הסתכן, חלה בקדחת ולעולם לא נפל ברוחו. לשמונה מסעות הרואיים יצא ומהם היה שב תמיד לכנרת מתייעץ עם ידידו ושותפו האגרונום שמואל סטולר (לימים חתן פרס ישראל). לבנציון איתר ושלח ארצה אלפי חוטרי דקלים שנשתלו בעמק הירדן ולחופי הכנרת. לאחר תום מלחמת העצמאות תר לבנציון

צילום: ארכיון 'ביתמונה', מתוך אלבום 'בן-ציון ישראלי'

לבנציון וחיה ישראלי

מודעת האבל של רחל מתוך ארכיון דבר הספרייה הלאומית

את הארץ הצעירה ולנגד עיניו חזון הפרחת השממה של בן גוריון. וכך בחושים של חקלאי ובאינטואיציה של נביא הגיע אל הערבה וראה אותה בעיני רוחו עטורה במטעי תמרים. בן למעלה משישים היה, נחוש ושאפתן יותר מאי פעם, הוא קשר קשרים עם דב יוסף שהיה שר הפיתוח וחבר לשאול אביגור ראש המוסד לעלייה ב' וליאני אבידוב איש המוסד רב המעללים, וביחד רקמו לפרטי פרטי רעיון מורכב ושאפתני למשלוח שלושים אלף חוטרים משובחים מאיראן לארץ. מעט לפני שהבשיל והתממש הרעיון חזר בנציון לארץ וניספה באופן טראגי באסון התעופה שאירע בעצרת הזיכרון בקיבוץ מעגן ביולי 1954. את המבצע הגדול ואת חלום חייו השלים כשנה לאחר מכן יאני אבידוב שהשיט ארצה כ-75,000 חוטרי תמרים. במברק ששלח לידידיו כתב: "מסרו לדוד משדה-בוקר, מילאתי המשימה שציווה בן-ציון".

שומרת החותם

ב-1939 נולדה רחל, נכדתם הבכורה של חיה ובנציון, בת לעמליה וישראל, ונקראה על שמה של המשוררת המנוחה (תמר היה השם שיועד לה, אך שבועיים לפני שנולדה, נולדה בכנרת ילדה אחרת שנקראה תמר ושתי ילדות עם אותו שם באותה הקבוצה היה דבר שלא יעלה על הדעת...). עד מהרה נוספו לה אחים ובני דודים ועשרים בני דודים מנה שבט ישראלי בכנרת. בנעוריה ניהלו עדיין האבות המייסדים את כנרת (שהקפידה להיקרא קבוצה ולא קיבוץ) ו"הנפילים היו בארץ", סבתה - סבתא חיה הדבוראית המיתולוגית של כנרת - הייתה אישה קשה וחזקה ורק בנכד העשירי הרשתה לעצמה לנשק את צאצאיה, זוכרת רחל. את אסון מעגן היא זוכרת היטב וגם את הפצע הגדול שהשאירה לכתו של סבא. אפשר שהיה זה כובד משקלה של ההיסטוריה המשפחתית המחייבת ואפשר שהיו אלו נסיבות החיים, אבל מעט אחרי הצבא עזבה רחל את כנרת. החיים נשאו אותה למחוזות אחרים ואת

הסיפור המשפחתי הותירה מאחוריה. אבל לגורל תוכניות משלו. יום אחד באמצע העשור השישי לחייה, שנים רבות אחר הדברים האלו, נתבקשה רחל לספר את סיפורה המשפחתי והזיכרונות שבו והציפו ורחל חשה פתאום שמשהו בוער בה. חדורת תחושת שליחות שבה נכדתו הבכורה של בנציון אל סיפור חייו של סבא, לברר להזכיר ולספר, ומקץ שנים רבות הייתה הילדה מכנרת לשומרת החותם של עלילות שיבת התמר.

ושוב שקד הגורל על מלאכתו, קשר חוטים בלתי נראים ושיבץ גורלות אדם. חברה משותפת קישרה את רחל אל הילה ואיציק אלבו ממושב חצבה שגם הם כמו סבה וסבתה של רחל קשרו את חייהם אל קסמם המתוק של הדבש והתמרים (אך בסדר הפוך: היא תמרנית והוא דבוראי), וקצת כמו סבה וסבתה של רחל בכנרת, הלכו הילה ואיציק אחר הלב, בחרו להם בנעוריהם את נופי המדבר למולדת וחיו

סיפור שיבת התמר הוא בעיקר סיפורה של ההתיישבות העובדת ושל האנשים שבאו לארץ לא זרועה, בחרו לעצמם מולדת ובנו אותה

תמיד בעולמות התוכן של שימור הזיכרון. הקליק היה מידי והילה היא שקישרה את רחל אל חייו כאן ואל התמרנות המודרנית בערבה, וכמו רחל דחפה לשמר ולתעד - הזיכרון מתפוגג.

ביום לוהט של אמצע ספטמבר הגיעה רחל לחצבה ומשימה להשלים יש לה, לא החום ולא החשש מפני הקורונה ירתיעו אותה. היא ביקרה את מטעי התמרים בערבה התיכונה ובערבה הדרומית, פגשה את התמרנים, הצטלמה ובעיקר שקדה על הנחלת הסיפור והזיכרון. משהו חגיגי ודחוף היה בו בביקור הזה, והרבה מעגלי זיכרון נסגרו ונפתחו. סיפור שיבת התמר הוא בעיקר סיפורה של ההתיישבות העובדת ושל האנשים שבאו לארץ לא זרועה, בחרו לעצמם מולדת ובנו אותה. סיפור שיש בו שכול וכאב וגם חסד ותחייה, סיפורה של רחל המשוררת שראתה על חוף הכנרת "דקל שפל צמרת", סיפורן של משפחות ישראלי ברנשטיין וסטולר מכנרת (נכדתו של שמואל סטולר חיה ביטבתה), סיפורה של משפחת אבידוב מנהלל וסיפוריהם של ראשוני יטבתה

ואילות, עין יחב וחצבה החלוצים המודרניים, תקצר היריעה מלספר על כולם. חוליות בשרשרת.

יותר ממאה שנים חלפו מאז הגיעו חלוצי העלייה השנייה לארץ להגשים חלום ולסלול דרך, שמונים ותשע שנים חלפו מאז נפטרה רחל, שישים ושש שנים מאז נפטר בן ציון ישראלי. מקץ שנים רבות מוסיף צילם הגדול של האבות המייסדים ללוות את סיפור חייו, חוטים דקים וחזקים קושרים את חלומותיהם, אהבותיהם ואכזבותיהם של חלוצי העלייה השנייה למה שנבנה כאן מאז הגיעו מארצות זרות ורחוקות בראשית המאה שעברה אל ארץ התמר.

בסוף הקיץ של שנת 2020 נכתבים הדברים האלו, בעולם מוכה מגיפה, חששות ואי ודאות. בין מטעי התמרים שמכסים את אדמת המדבר מאופק עד אופק נדמה לפעמים שהגענו אל סוף החזון ושאלות חדשות צצות, כבר לא: "למה קראתם לי חופי הפלא?" ו"למה דווקא כאן?", אלא: "מי אנחנו? מה צופן העתיד ולכן מובילה הדרך?"

"סוף אין לדרך הַזֹּאת הַעוֹלָה", כתב אלתרמן, "סופי הַדְּרָכִים הֵפָּה רַק גִּעְגּוּעַ". עוד גדיד תם, ברהי, דקל נור ומג'הול, בעיתם פורחים החצבים והחסידות מוסיפות לנדוד בסופו של הקיץ כמו ראשוני דגניה וכנרת מארצות הצפון אל המרחקים ואל העתיד שמחכה להן. וצמרות הדקלים מתנדנדות ברוחות הערב, שורקות את מנגינת הסתיו, מנגינת חייו, רוחות געגוע, צופנות סוד.

ציור: נגה גלילי

דקל שפל צמרת

טוב לאדם

רינת רוזנברג

שיחה בהתכתבות עם מידבא פטריק

צילום: באדיבות מידבא פטריק

מידבא במסע בשנת המכינה

אנחנו חיים בתקופה משונה. האמירה שעוד נספר לנכדינו שחיינו בתקופה שעיצבה מחדש את העולם, נשמעת לא מעט. זה נכון. על פניו אנחנו חיים בעיצומה של מהפכה. היא מתחוללת מול עינינו. היא משפיעה על חיינו ועוד קשה לדעת איך וכמה יושפע ממנה העתיד שלנו. את ההווה אנחנו מתקשים עוד להבין, העתיד הוא חידה.

ראשית ספרי מעט על עצמך, ואולי לפני הכול, ספרי מהו מקור שמך. אני בטוחה שזו שאלה שאת מורגלת בה...

אני קרויה על שם "מפת מידבא" שהיא רצפת פסיפס ייחודית בכנסיית גאורגיוס הקדוש בעיר מידבא שבירדן. המפה, המתוארכת לתקופה שבין המאה השישית לשביעית, מתארת את ארץ ישראל על יישוביה המרכזיים, והיא העדות החזותית המוקדמת ביותר למיפוי העיר ירושלים, מקור השם הוא מהשפה הארמית. אני בת 22, ממושב צופר, גדלתי בערבה כדור שלישי. סבי (ז"ל) וסבתי הגיעו לעין יהב בתחילת דרכה. אימי גדלה בערבה וכך גם אני, חוויתי כאן ילדות ונערות באמת יוצאות מן הכלל. בבית הספר "שיטים" למדתי במגמות כימיה ומחול, רקדתי בסטודיו למחול במתנ"ס כ-13 שנים והדרכתי במושב במסגרת תנועת בני המושבים. כבר בתחילת דרכי בתיכון התעניינתי מאוד בתחום המדעים והמחקר והשתתפתי בתוכנית "חוקרים צעירים" במכון דוידסון שבמכון ויצמן למדע ועשיתי עבודת גמר בהנחייתה של ד"ר ניבה בלום במו"פ ערבה. כשהגיע הזמן להחליט מה יהיה המסלול שלי אחרי בית הספר, החלטתי ללכת למכינה קדם צבאית בתל אביב.

מה את יכולה לספר על שנת המכינה, איך היא השפיעה עליך?

בשנת המכינה למדתי והתפתחתי מאוד. מהחיים בקבוצה מעורבת (דתיים וחילונים, עירוניים, מושבניקים וקיבוצניקים), מהעשייה החברתית בתל אביב, מההכנה לצבא ומהחיבור שהרגשתי למורשת ולארץ ישראל, הבנתי שאני רוצה לעשות את שירותי הצבאי בתחום החינוך והתקבלתי לקורס מש"קיות הוראה.

איך השפיעה הבחירה הזו על השירות שלך ועליך?

את תפקידי הראשון בצבא עשיתי בגדוד הובלה כמש"קית עברית, שם עבדתי בעיקר עם חיילים דוברי ערבית ועם חיילים עולים חדשים. התקופה בגדוד הייתה מאוד מאתגרת ומעניינת ולכן רציתי להמשיך בחיל החינוך

מרחוק. חו"ל קרוב ונגיש כמו מאדים. בקיצור, מה עושים? איך מתמודדים עם השבר הזה של המציאות ונפרדים ממה שהיה? את השאלות שלי ואת הסקרנות שלי הפנית למידבא פטריק ממושב צופר. מידבא השתחררה לאחרונה מצה"ל, ימים ספורים לפני שקיבלה

מה קורה עכשיו? איך מתמודדים עם השינוי שבו מקומות העבודה שהיו חלק ממסלול ההתבגרות והפרנסה סגורים. הלימודים - מרחוק. חו"ל קרוב ונגיש כמו מאדים. בקיצור, מה עושים?

יחד עם 120 חיילים וחיילות מצטיינים את אות נשיא המדינה. חשבתי ששיחה איתה (בהתכתבות - ברוח הימים האלה...) תאפשר נקודת מבט על המציאות החדשה של צעירים בערבה, בישראל ובכלל.

רוב המהפכות שעליהן למדנו בספרי ההיסטוריה היו תוצאה של תהליכים חברתיים, של חלומות ומאבקים לאומיים, של תהליכים תרבותיים ושל התקדמות טכנולוגית. המהפכה הנוכחית נמצאת במרחב אחר, היא מתחילה מסיבה רפואית והיא משפיעה על כל התחומים בחיינו, היא מאיצה תהליכים תרבותיים, היא מייצרת שינויים כלכליים ותרבותיים והיא משנה באופן קיצוני את הדרך שבה אנחנו חיים ומתנהלים. במהלך השנה החולפת שבה הכול השתנה בבת אחת, עניינה ומעניינת אותי נקודת מבטו של דור המשתחררים מהשירות הצבאי, הצעירים שעומדים רגע לפני תחילת החיים הבוגרים שלהם. בתבניות שהכרנו עד לפני חצי שנה מסלול החיים שלהם היה די מובנה - שחרור משירות צבאי, עבודה מאומצת כדי לחסוך כסף לטיול הגדול, הטיול הגדול, חזרה, קצת חיפוש עצמי, עבודות זמניות, פסיכומטרי, לימודים, עבודה, חתונה, דירה, ילדים - המסלול אל הנורמה.

מה קורה עכשיו? איך מתמודדים עם השינוי שבו מקומות העבודה שהיו חלק ממסלול ההתבגרות והפרנסה סגורים. הלימודים -

צילום: באדיבות מידבא פטריק

על רקע מפת מידבא

מחפשים הזדמנויות חדשות בעיר, בחווה ובכפר, נרשמים ללימודים ומקדישים זמן למשפחה ולחברים קרובים.

לדעתי התקופה המוזרה הזו מלמדת אותנו מה חשוב באמת, עד כמה אחריותו האישית של כל אדם משפיעה על סביבתו ועל גורלנו כולנו. קל פתאום להבין עד כמה התברכנו לחיות במקום מרוחק אבל בטוח, עם אקלים קשה וניתוק חברתי, אך עם קהילה תומכת ומרחבים עצומים.

אני שמחה על ההזדמנות שיש לי להישאר קצת בבית לאחר שלוש שנים בשירות צבאי, אני מרגישה שזה כמו להכיר מחדש את המושב, את המדבר, את המשפחה שלי ואת עצמי. המובן מאליו הופך פתאום לטוב שיש לברך עליו יום-יום.

בהקשר זה מידבא בחרה לשתף בשיר הנהדר של זלמן שזר:

טוב לאדם
טוב לאדם היות פעם בדד.
לא ספר, לא רע, לא ציבור ולא פרט,
רק הוא עם לבו, עם הלב רק בלבד,
טוב לאדם היות פעם בדד.
וטוב כי יצא פעם ריק מנכסיו,
לא בית, לא שדה, לא נדרש, לא חייב,
רק יקשיב אל ליבו ויחריש חרש רב.
טוב כי יצא האדם מנכסיו.
כי יקשיב אל ליבו ויבין לחייו
וידע אשר יש ויחוש מה חייב

ההתכתבות בינינו התנהלה במהלך חול המועד סוכות, ממש בזמן שמידבא עברה למרכז לעבודה בחברת משלוחים "נוי השדה". זו עבודת "ליקוט" במרכז לוגיסטי גדול. היא אוספת ירקות, פירות ועוד כמה מצרכים לפי רשימה ומעבירה אותם לעגלות בהתאם להזמנות שמגיעות אליה.

התחלה חדשה היא דבר מרגש והאמת שאני קצת מקנאה במידבא.

את ההתכתבות שלנו התחלתי בנקודת מוצא שהייתה בה ההנחה שיש לצעירים בנקודת הזמן הזו מצוקה. שעל אפשרות ההתפתחות האישית שלהם הושם מעצור. מסתבר שזו נקודת המבט שלי או של הדור שלי. מידבא היא אדם אופטימי ומעשי. מבחינתה יש מציאות. חיים במציאות הזו ועושים את הטוב ביותר שאפשר ומנסים למצוא את הטוב. היא אופטימית. אני מקנאה.

צילום: באדיבות דובר צה"ל

מצטיינת הנשיא לשנת 2020

עוד לפני השחרור ידעתי שאת הטיול הגדול בחו"ל אצטרך להחליף בטיול בארץ - בשביל ישראל, ואכן את רוב התקופה סמוך לשחרורי ביליתי בהכנות של ציוד וקריאה על מקטעיו של השביל.

תכננתי לצאת למסע בשביל מייד אחרי ראש השנה ולאחר טקס מצטייני הנשיא שנקבע לכמה ימים לפני החג. בפועל מה שקרה הוא שכמה ימים אחרי הטקס נכנסנו לסגר וגם החלום לצאת לשביל ישראל נדחה.

התקופה המוזרה הזו מלמדת אותנו מה חשוב באמת, עד כמה אחריותו האישית של כל אדם משפיעה על סביבתו ועל גורלנו כולנו

התקופה שאליה השתחררתי מאוד לא פשוטה, זו תקופה שבה נראה שכל החלטה כל כך משפיעה על העתיד (מה ללמוד? איפה לגור? איפה לטייל?). נדמה היה שכל העולם פתוח בפניי ופתאום הכול סגור. יש חשש גדול שההחלטות שאקבל בעקבות המצב כרגע ישפיעו לטווח הרחוק יותר משאני מבינה. במצב הזה עולה השאלה: האם יש החלטות גרועות?

שנת תש"פ הסתיימה שונה מאוד מאיך שהתחילה, לכולם. ואנו, קבוצת "המשוחררים הטריים" מחפשים את עצמנו. ודווקא, בחיפוש הזה אנו מוצאים המון דברים חדשים, אנחנו מוצאים חיבור מחדש וחזרה למקורות. עובדים בצוות העובדים בבית האריזה או בשדה,

ויצאתי לקצונה. קורס הקצינים וההשלמה לקצונה היו אחד הדברים הכי מפתחים ומלמדים שעשיתי עד היום. לאחר הקורס שובצתי כקצינת החינוך של חטיבת מרחבית עציון, בגוש עציון אשר ביהודה ושומרון. שירתי בגוש עציון קרוב לשנתיים, בתפקיד משמעותי ועוצמתי מאין כמוהו. פיקדתי על מש"קיות, הייתי אחראית על מערכת חינוכית גדולה המורכבת מלוחמים, תומכי לחימה ואנשי מילואים. שירתי תחת מפקדים מדהימים, חוויתי ימים שלמים של שלג (בפעם הראשונה בחיי!), שבתות ומפגשים עם אנשים ותושבים שהם כל כך שונים ממני וכל כך דומים לי. לצערי, הייתי נוכחת גם בכמה פיגועים קשים. בתחילת שנת 2020 ביקשו ממני להגיע לוועדה של מצטייני נשיא המדינה, אין ספק שזהו הכבוד גדול ביותר שאת יכולה לזכות בו כקצינה וכחיילת בצה"ל.

זמן קצר אחר כך התקשרו לבשר לי שנבחרתי, ואז, פרצה מגפת הקורונה ואני "ביליתי" כמעט 40 יום רצוף בסגר בבסיס. טקסי יום העצמאות נדחו וכך גם טקס מצטייני נשיא המדינה. הטקס התקיים סמוך לראש השנה, והיה מרגש מאוד, למרות שהמשפחה ראתה אותי בלייב מהספה ולא נכחה בו.

באוגוסט השתחררתי לאחר שנת קבע והטקס התקיים אחרי שכבר השתחררתי. בקושי רב עזבתי את אזור גוש עציון אשר היה לי לבית בשנתיים האחרונות.

איך את ובני ובנות גילך מתמודדים עם מציאות שבה אתם מתחילים חיים בוגרים שונים לחלוטין מאלה שחשבתם שיהיו לכם?

מגפת הקורונה מאלצת את כולנו לחשב מסלול מחדש.

סרטים בערבה פסטיבל קולנוע בינלאומי
ARAVA INTERNATIONAL FILM FESTIVAL
A UNIQUE FILM EVENT IN THE DESERT

סרטים בערבה 2020

The Show Must Go On!

5-14 בנובמבר 2020

עקבו אחרי הפרסומים

www.aravaff.co.il

פסטיבל קולנוע - סרטים בערבה | 052-3666646

אישון במדבר

אלכס ליבק

צוקים, ספטמבר 2020

עשינו עסק

קארין - ספלאג טאליג, צאקים

מי אני

שמי קארין, אני ובן זוגי הורים לשניים. לפני חמש שנים גרנו בצוקים כשנה וחצי וחזרנו השנה עם כוונות להשתקע. גדלתי בעמק יזרעאל, הסתובבתי הרבה בארץ ובחו"ל ועסקתי בתחומים שונים של עיצוב: צילום, אופנה ואסתטיקה. בשנים האחרונות הייתה לי חנות למוצרי יד שנייה ולאופנת וינטג' בקיבוץ בית השיטה שבו גרנו. בחנות היה אפשר למצוא פריטים איכותיים ונדירים של חפצים ובגדים שאותם ליקטתי בקפידה. במקביל למדתי ספרות טבעית והחנות הפכה גם למספרה. בעתיד הקרוב מקווה לפתוח שוב את החנות יחד עם המספרה במקום מתאים בערבה.

איך נולד הרעיון

זו הייתה לידה תהליכית, הייתי סביב וליד התחום הזה מאז ותמיד. ברגע שנודע לי על שיטת הספרות הטבעית, חקרתי קצת על הנושא והתאהבתי. גיליתי שספרות יכולה להיות כל כך הרבה יותר מגזירת שיער. גיליתי כמה עושר, עומק וייחודיות יכולים להיות במקצוע הפשוט והעתיק הזה.

מעל לשנה נסעתי ללמוד את השיטה אצל תומר רשף בתל אביב והיום אני מאושרת שעשיתי את זה, אני מרגישה בטוחה ומקצועית בסגנון ספרות שלא רבים התמקצעו בו. אם לנסות ולתמצת מהי ספרות טבעית הרי

שזו גישה מאוד מדויקת ויחד עם זאת מאוד אינטואיטיבית. הבסיס של העבודה הוא התאמה אישית לסוג, לאופי ולצורכי השיער בשילוב הקשבה לרצון הלקוח או הלקוחה והתחשבות בכיווני צמיחה ובטקסטורה. אפשר למתן שיער או "למלא" אותו, להכניס לו חיות ללא כימיקלים או שימוש בפרן, להשאיר אותו כמו שהוא - טבעי.

התנהלות העסק ביום יום

אני אימא לתינוקת בת שנה, לכן אני מספרת בבית. סידרנו חדר המשמש כמספרה עם כל הצידוד והנוחיות. קובעים אצלי תור בווטצאפ, אני לרוב פנויה וגמישה בשעות, האווירה ביתית ונעימה. לאחר שיחה קצרה של הכוונה הדדית אני מתחילה לספר, אני מספרת את כל מי שמעוניין, בכל גיל. אני שמחה במיוחד כשמגיעות אליי נשים שמכירות את השיטה הטבעית. אני מפרסמת את עצמי באזור, ולשמחתי, יש לי כבר לא מעט לקוחות בערבה ואני אסירת תודה על כך.

רגעי שיא

אני עוסקת בעשייה שמורכבת מרגעי שיא קטנים ומשמחים. המעבר לערבה וההגעה של הלקוחות הראשונים מהאזור הייתה רגע כזה, הבנייה של המספרה בתוך הבית, אפילו כתיבת הכתבה הזו. רגעים של מפגש חדש, עם נשים שלא הכרתי, שתוך דקות ספורות אנחנו יחד בתוך שעה אינטימית של תספורת, מדברות או לפעמים שותקות אבל מגלות אחת את השנייה באופן טבעי וזה עוזר להרגיש עוד קצת ב"בית", במשכני החדש. אלו רגעי השיא האמיתיים בשבילי.

שאיפות לעתיד

אני רוצה שיהיה לי מקום בערבה שבו אוכל להציע בגדים איכותיים יד שנייה, פרטי וינטג' מיוחדים ותספורות ברמה גבוהה. אני חושבת שיש נשים רבות בקהילה כאן שמקום כזה יכול לשפר את איכות חייהן. המחשבה שמיישהי שהקימה את ביתה במדבר המדהים הזה

שאני כל כך אוהבת, תתפנה לרגע משגרת יומה ותבוא למקום שבנתי לקבל יחס מפנק, כוס קפה, תספורת מקצועית ומשמחת לבב ולהתחדש בבגד מיוחד שמצאתי במאמץ ובתשומת לב, מרגשת אותי ונותנת לי תחושת שייכות, אפילו שאנחנו חדשים... במהלך השנה הקרובה אחרי שאכניס את דני, התינוקת שלי, למסגרת חינוכית בצוקים אתפנה לבנות שוב מקום משלי, אולי בצוקים, אולי בכפר האומנים ואולי במקום אחר בערבה. ונאמר אמן.

מוטו

האושר הוא ברגעים הקטנים.

תעודת זהות

קארין נאוי

052-6651331

vintagekarina

vintage_work_shop

צפר צמרת

על ציפורים וחיות אחרות

עודד קינן

הצד האפל של נדידת הציפורים

של ציידים הטובחים בציפורים באלפיהם - זהבנים, שרקקים, ציפורי שיר קטנות, עופות דורסים, חסידות ועגורים. הצייד בסוריה ובלבנון הוא כל כך מאסיבי עד שמחקרים מראים שמסלולי נדידה שלמים השתנו וציפורים מאריכות את מסלול הנדידה ולא עוברות מעל מדינות אלו. גם מדינות המפרץ, ובראשן איחוד האמירויות שלאחרונה חתמו איתן על הסכם שלום היסטורי, מאפשרות ציד ציפורים לכל המרבה במחיר. הדבר הביא לכך שכרבע מכלל הציפורים הנוודות באזורינו נמצאות בדרגות שונות של סכנת הכחדה.

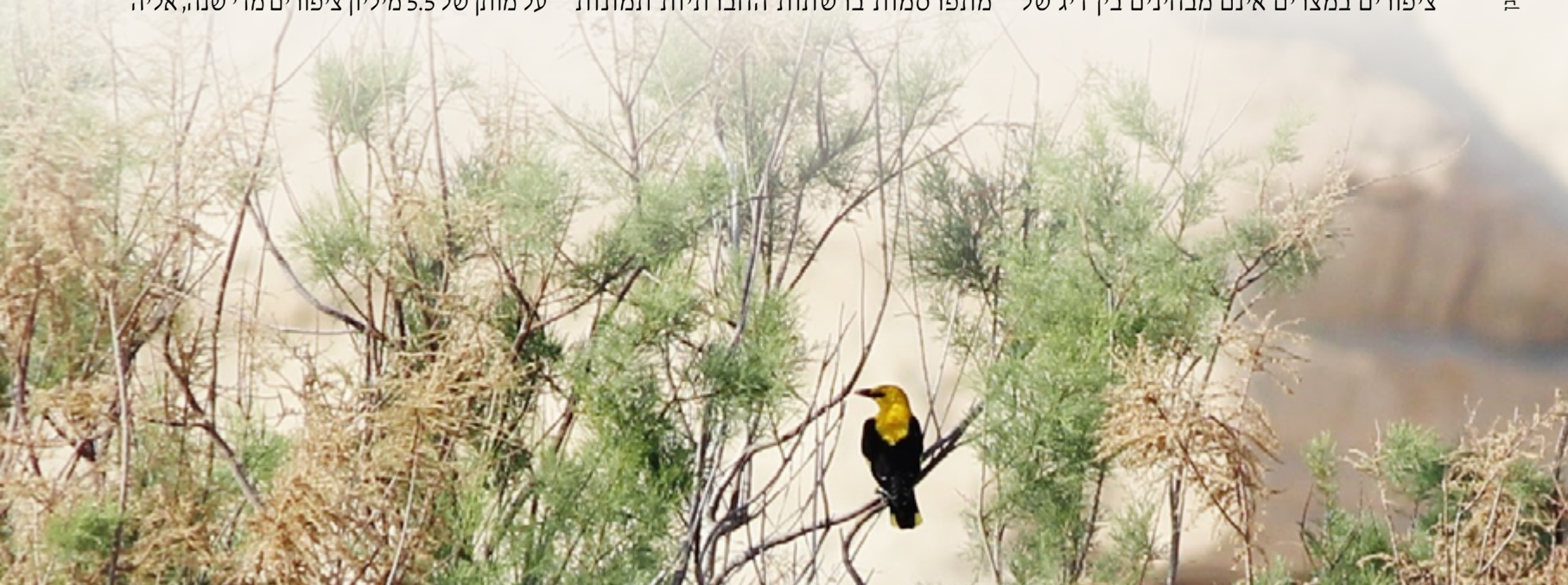
קל לנו להסתכל על מדינות ערב "הנחשלות" ולהאשים אותן בהכחדת הציפורים הנוודות, אבל האמת היא שהמדינות שבהן מתרחש הצייד הפרוע ביותר, זה שמביא עשרות מינים של ציפורים לסף הכחדה ממשי, הן מדינות אירופאיות "נאורות" ובראשן איטליה שאחראית על מותן של 5.5 מיליון ציפורים מדי שנה, אליה

דגים בנילוס לבין לכידת ציפורים נודדות", והשימוש בנשק קל וברשתות ערפל חדישות מאפשר להם לצוד עשרות אלפי ציפורים, קטנות כגדולות, ללא אבחנה. פרנזן מתאר כיצד הבדואים בסיני מניחים רשתות לאורך קילומטרים רבים ולוכדים עשרות אלפי שלווים המגיעים מכיוון הים. השלווים דוגרים באירופה ונודדים מעל הים. בלילה אחד הם עפים כ-700 ק"מ מעל המים ונוחתים תשושים בחופי סיני. אם בעבר היו המקומיים צדים אותם באופן מקומי לצורך מאכל, היום הם ניצודים באלפיהם. מלבד השלווים נלכדות ברשתות גם עשרות אלפי ציפורים, קטנות כגדולות, וכולן משמשות למאכל. לפי דו"ח birdlife האחרון, במצרים ניצודות מדי שנה כ-6 מיליון ציפורים נודדות!

גם שכנותינו מצפון וממזרח - לבנון, סוריה וירדן - אינן אוכפות את חוקי הצייד. מדי שנה מתפרסמות ברשתות החברתיות תמונות

100,000 עיטי חורש עוברים בימים אלו ממש מעל ישראל. בימים מסוימים בספטמבר נספרו קרוב ל-45,000 עיטים ביום נדידה אחד. אחת החוויות המדהימות והנפלאות בנדידה היא התצפית באלפי עיטי חורש עולים בבוקר מלינה באזור יער בן שמן. זוהי חוויה שמטריפה את החושים ונותנת הרגשה של טבע פראי, בלתי פגיע, שנמצא בתוכנו. אך ההרגשה הזו היא למראית עין בלבד. 100,000 פרטים הם סך כל האוכלוסייה העולמית של עיטי החורש, ומדי שנה הולכת האוכלוסייה ומצטמצמת, והסיבה לכך היא ציד בלתי חוקי במדינות האזור. אבל גם בישראל, ציד ציפורים הוא עדיין נפוץ מדי.

הסופר והצפר ג'ונתן פרנזן מתאר בספרו "הקץ של קץ העולם" (The end of the end of the world) כיצד תרבות הצייד במצרים מביאה מינים רבים של ציפורים לסף הכחדה: "צייד ציפורים במצרים אינם מבחינים בין דיג של

עית חורש

צילום: ויקיפדיה

מצטרפות קפריסין עם 2.5 מיליון ציפורים ומלטה עם למעלה ממיליון. בצרפת ניצודים עשרות אלפי גבתוני גנים (מין של ציפור שיר נודדת) הנחשבים למעדן במטבח הצרפתי, ובכל רחבי אירופה ניצודים מדי שנה מאות אלפי תורים מצויים, קיכלים רוננים ומינים כמו הפרוש המצוי והסבכי שחור הכיפה. מרבית המינים ניצודים בשיטות הגורמות להם סבל רב, בעיקר בעזרת מלכודות דבק ורשתות ערפל.

ציד ציפורים הפך בעשורים האחרונים לגורם הקריטי ביותר להכחדת ציפורים ואליו מתווספים גורמים נוספים כמו הרעלות, התחשמלויות, טורבינות רוח, התנגשויות במבני זכוכית ועוד. נראה כי המין האנושי עוסק באופן עקבי ושיטתי בהכחדתם של מאות מינים של ציפורים. במדינת ישראל הציד נפוץ פחות וחקי שמירת הטבע נאכפים בצורה טובה יותר. עם זאת לא מעט ציפורים ניצודות מדי שנה. בישראל יש כ-3000 ציידים מורשים ועונת הציד מותרת בין החודשים ספטמבר לינואר. לכל צייד מותר לצוד עד עשרה ברווזי בר בכל יום אבל אין הגבלת ציד של מינים כמו תורים ושלווים. בתחילת ספטמבר 2020 חתמה השרה להגנת הסביבה, גילה גמליאל, על תיקון לחוק שאוסר את הציד של תורים מצויים ושלווים שנמצאים כיום בסכנת הכחדה עולמית. התיקון לחוק הגיע לאחר מאבק ממושך ומוצלח שהובילה החברה להגנת הטבע.

פרוש מצוי - עשרות אלפי ניצודים מדי שנה באירופה.

צילום: עודד קינן

האם סופם של התור המצוי והשלו הנודד יהיה כסופה של היונה הנודדת? אותה יונה שלהקות ענק שלה התעופפו בצפון אמריקה. בשנת 1860 הוערך מספרן של היונים הנודדות בכשני מיליארד פרטים. בתחילת שנות ה-80 של המאה ה-19 עוד התקיימו אירועי ציד ובהם ניצודו קרוב לרבע מיליון יונים בכל יום! בשנת 1896 כבר לא נותרו יונים נודדות בטבע. היונה הנודדת האחרונה מתה בגן החיות של סינסינטי ב-1 בספטמבר 1914. כפי שהמצב נראה כרגע, ישנם עוד לא מעט מינים שיזכו לסוף טראגי כזה כבר בשנים הקרובות. הדורות הבאים כבר לא יזכו לחזות במושבות של עשרות נשרים בגולן, בגליל ובנגב. הם כנראה גם לא יזכו לשמוע את שירתו של התור המצוי ולחזות בנדידת השלווים. במידה שמדינות אגן הים התיכון לא יצליחו לאכוף את החוק ולא יצמצמו את היקף הציד כבר בשנים הקרובות, כרבע מהמינים של הציפורים הנודדות באזורינו ייכחדו או יגיעו לסף הכחדה.

יונה נודדת - פוחלצים במוזיאון הטבע של מיניאפוליס

צילום: עודד קינן

אבנים מתגלגלות

ארכיאולוגיה ואקטואליה בערבה

רועי גלילי

יהודה השבויה

חורבן

גובה מיסים ומלווה בריבית היה אביו של טיטוס פלאויוס אֶסְפָּסְיָנוּס ומגיל צעיר למד הנער השאפתן להשיג את מבוקשו בכוח ובאכזריות. כשהוכתר על חרבות לגיונותיו לקיסר רומא בשנת 69 לסה"נ, מיהר כדרכם של הקיסרים הרומים להנציח את המאורע בטביעת סדרת מטבעות שעליהם נחקקה דמותו: מבטו שלוח לפנים, גביני עיניו עבותים ומאומצים, פיו מביע בוז וסנטרו קפוץ ומאיים. ההסמלה החזותית (איקונוגרפיה בלעז) שבה השתמשו הקיסרים הרומאים לתיאור דמותם הייתה כלי יעיל ורב עוצמה להעברת מסרים בדומה לכרזת רחוב, וכך רצה אספסיאנוס להצטייר ולהיזכר: מפחיד, מאיים, לא נחמד.

צילום: מתוך ויקיפדיה

את יהודה המנוצחת בגבה אליו בצידו הימני. בין שתי הדמויות מיתמר הדקל שמסמל את נוף הארץ והכיתוב Iudaea_Capta "יודיאה קאפטה" - "יהודה השבויה".

צילום: מתוך ויקיפדיה

זוהי סצנה תעמולתית, פשוטה ואפילו וולגרית שבאה לשקף ניצחון, חורבן והשפלה, ובכל זאת איזה חוט של יגון נסוך עליה, משהו רגיש, עצוב מאוד ומהפנט. האירור שעל גבי המטבע הזה שהפך לימים למבוקש במיוחד בקרב סוחריו העתיקות מצליח גם מקץ אלפי שנים לצבוט את הלב. הרבה התייחסויות אומנותיות שבהן תוארה תחייתה של יהודה, נעשו במהלך השנים ל-Iudaea_Capta, החל ממטבעות שנטבעו בתקופת מרד בר כוכבא וכלה ברפליקות אומנותיות ציוניות בעידן המודרני על גבי מדליות, סביבונים ואפילו כרטיסי טלכרט. ואולם אף על פי שכולן משתמשות באותם סמלים ובאותה שפה אומנותית, אין בהן את האותנטיות ואת עוצמת האבל שמשתקפות באירור הרומאי.

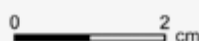
תקומה

מכל מיני הצומח שבהם התברכה הארץ בחר האומן הרומאי דווקא בתמר לסמל את יהודה, גם כקריצה אכזרית למטבעות שנטבעו

ביהודה, וגם בהם "כיכבו" התמרים בתקופת הורדוס ואחריו בתקופת המרד הגדול, וגם משום שיהודה נודעה בתמריה: "מצרים טובה מכל ארצות העולם לבשמים, אולם יהודה מפורסמת יותר בתמריה" כתב פליניוס הזקן שחי באותה תקופה. גם במקורות היסטוריים נוספים מוזכרים התמרים הארצישראליים בדרך כלל בהקשר הגיאוגרפי של ים המלח ובקעת הירדן, וחז"ל אף מציינים שאין מביאים תמרים הגדלים בהר, "לא מתמרים שִׁבְהָרִים, וְלֹא מִפְּרוֹת שִׁבְעֵמֶקִים... שְׂאִינָם מִן הַמִּבְחָר" (משנה בכורים א' ג').

אבל לא רק פריים של התמרים הפך אותם לפופולריים כל כך. באחד המדרשים המפורסמים שמיטיב להבהיר את השימושים הרבים שהיו לו לעץ התמר נכתב: "מה תמרה זו, אין בה פסולת, אלא תמרים לאכילה, לולבין להילול, חריות לסיכוך, סיבים לחבלים, סנסנים לכברה, שפעת קורות, לקרות בהן את הבית" (בראשית רבה מא, א).

את הסיפור הזה מיטיבה לספר הארכיאולוגיה של הערבה. אתרי היישוב במדבר בכלל ובפרט בערבה, קטנים ודלים בממצאים יחסית לאתרי היישוב בארץ הנושבת, ועל כן משקפים הממצאים שנמצאו בהם באופן תמציתי ומדויק את אופייה של התרבות החומרית. באביב של שנת 2020 זכיתי לנהל עם שותפי

חרצני תמרים וזיתים ממואה (אורחן מור)
צילום: רועי שפיר אוניברסיטת חיפה

צילום: רועי גלילי

חורשות הדקלים הגזועות בעין צין אוגוסט 2020

מחצלת תמרים על גגו של בית שקרס בכפר עומר ליד צופר

הערבה ומתופעת ה"מונוקולטורה" (חד-זניות בעברית) שהוא משקף. תלות הולכת וגוברת בגידול חקלאי יחיד היא תופעה מסוכנת מאוד, בפרט באזור שמרבית תושביו מתפרנסים מחקלאות, ל"קללת השפע" ולתוצאותיו של התהליך ההרסני הזה שיש לו מקבילות מתקופות שונות ומכל העולם התוודענו לפני שנים אחדות ב"משבר הפלפל".

קשה מאוד להבין ולהכווין תהליכים היסטוריים בזמן התרחשותם ולא תמיד בידינו הדבר. כשאני מתבונן במטעי התמרים האינסופיים שנשתלים בימים אלו בערבה, אני משתדל לקוות שיהיה טוב ומאחל לנו ולתמרים שנים טובות וזוגיות מוצלחת כדברי המשוררת:

הימים שעוד נכוננו לנו
שיהיו נכונים, שיהיו רכונים
שיהיו מעלינו כמו כפות תמרים.
(עדית פנק)

ושתי התופעות האלו אינן תלויות במישרין זו בזו אבל הן קורות במקביל ולא יהיה זה מלאכותי לקשור ביניהן: ככל שהולכות תרבויות האדם וכובשות להן עוד ועוד חלקים מ"ארץ בראשית", כך מתמעטות השיטות ונעלמים זני התמרים העתיקים, זהו גורלם של מינים שלא בויתו בעידן האדם.

בהקשר הזה צריך לציין בצער רב שבשנים האחרונות - בקדנציה שלנו ממש - מתרחש תהליך הכחדתן של החורשות הנפלאות של הדקלים המקומיים בעין צין ועין עקרים ועצי תמרים לאורך ציר המעיינות.

באיזשהו אופן הפך עץ התמר בצלליתו האצילית וצמרתו המתבדרת לסיסמוגרף של תקופות השגשוג והדעיכה של תרבויות האדם וגם לסמל ציוני מאוד לתחייה ולשיבת ציון. עם כל השמחה וההתפעלות משיבת התמר כתהליך היסטורי ותופעה תרבותית, קשה שלא לחוש גם מועקה קלה וחשש לנוכח נוף צמרות הדקלים שהולך ומכסה בימים אלו את נופי

מאוניברסיטת חיפה ורשות העתיקות סדרת חפירות באתרים שנבנו לאורך דרכי השיירות בערבה. החפירה התמקדה באשפות האתרים האלו ובמיוחד בחומר האורגני שנמצא בהם. שני מיני צומח נמצאו בכמויות גדולות מאוד בכל האתרים שנחפרו: ענפי שיטה וחלקי עצי תמר. ענפי השיטה שימשו בעיקר לבעירה, כך נראה, ואילו בעצי התמרים גילינו שנעשה, ממש ככתוב, שימוש מגוון: לבניית הבתים (בעיקר תקרות), אריגת מחצלות ושזירת חוטים, בחדר שנחפר נמצאו סיבי וענפי תמרים וייתכן ששימשו לבניית רהיטים ואולי כמטאטאים.

תמרי הבר והשיטים המתמעטות ועוד יותר מהם התמרים המבויתים המתרבים, מוסיפים גם מקץ יותר מאלף שנה לעטר את נופיה של הערבה ולהשפיע באופן משמעותי על חיינו. היחס בין התמעטות השיטים ותמרי הבר למטעי התמרים המתרבים איננו ליניארי

עוד מבט צילום טבע בערבה

מאיה מיימוני

תנועה MOTION CREATES EMOTION

עם עומק רגשי (יש גם עומק מרחבי, עליו נדבר בגיליון הבא) יש להשתמש באלמנטים שאנשים עשויים להתחבר אליהם - התרגשות לפני משהו שעומד לקרות כמו חסידה שמנתקת רגל אחת מהקרקע ועפה, צבי שרץ ועוד רגע נוחת עם רגליו על הקרקע, רגל של שחקן כדורגל רגע לפני שהוא בועט בכדור, או הרגע שבו עוד מאית השנייה וטיפת המים זולגת מהדג שלבן

צילום בערבה סיפרו לי על החסידות שהגיעו לערבה. כולנו היינו נרגשים ועם הזריחה יצאנו לשטח לזכות במראה מרהיב של המוני החסידות - לי היה ברור שכדי ליצור עניין בתמונה, עליי לחפש תנועה.

בעזרת תנועה אפשר להמחיש את ההתרגשות ואת החיות שהייתה במציאות - את הוויטאליות. תמונה היא עולם דו-ממדי, וכדי לייצר תמונות

להקות של חסידות חולפות בשמי הערבה בחיפוש אחר מזג אוויר נוח יותר. איתן מגיעים הצלמים הנעים בעקבות תנועה, בעקבות הרגע המיוחל, הנקרא גם ה"רגע המכריע". זוהי נקודה משמעותית על ציר הזמן, שבריר שנייה, שבו הצלם מצליח לתעד רגע במציאות שמשקף את ההתבוננות הייחודית שלו ואת האינטואיציה ללחוץ על הכפתור בזמן הנכון. כמה תלמידי

להקת חסידות

צילום: מאיה מיימוני

להקפיא את הסיטואציה עם התריס, חשוב מאוד להיות בקצב של התנועה של האובייקט המצולם.

כדי לצלם ולהראות תנועה של עננים בשמים, שקיעה, צמח בגדילה או חילופי עונות אפשר להשתמש בטכניקה מתקדמת ועם זאת פשוטה כמו Time Laps שנמצאת אצל כל אחד מכם בפלאפון. יוצרים רצף תמונות ש"מאיץ את הזמן" על ידי תצוגת כמות גדולה יותר של תמונות בשנייה אחת, בדרך כלל 24 תמונות בשנייה. כמות התמונות תלויה באורך הסרטון שתוצר. בצילום מקצועי ניתן לשלוט על מרווחי הזמן בין צילום לצילום.

תנועה יכולה גם להיראות על קרקע שנשאר בה חותם של תנועה, כמו תנועה של זרימת מים שנשארה על הקרקע שהתייבשה. תנועה יכולה להתבטא במריחה של כמה פרטים יחד. דמיינו תנועת אנשים בתחנת רכבת עמוסה בהודו, תנועת המון אדם בצומת בטוקיו, תנועה של להקת רקדנים המבצעים את "אגם הברבורים" או תנועה של מסלולי כוכבים בשמיים סביב כוכב הצפון.

ממליצה לתבל את התמונות בתנועה. תנועה בתמונה יוצרת רגש, מרחיבה את הדמיון של הצופה להתרחשות שהתקיימה לפני ואחרי הרגע ומחברת את הצופה לסיטואציה.

צילום: מאיה מיימוני

שלדג והדג ששלה מן המים

מים זורמים או כנפיים של חסידות בתנועת מריחה איטית. כדי להקפיא את הרגע ולתפוס את התנועה באופן חד רצוי לצפות אותה ואת כיוון התנועה שלה. הג'ירף הרץ נע במהירות שונה מזו של ציפור עפה, של מכונית נוסעת או של סיגריס רץ אחרי צבי, ולכן עלינו להיערך בהתאם עם תריס מהיר במצלמה.

כאשר עוקבים עם המצלמה - לא מספיק

החזה שלה מן המים. הצילום מלמד אותנו שפת תקשורת ייחודית, שפה שמקפאה תנועה ומציאות. יש בו אלמנט של סקרנות ומסתורין. רגעים שאנחנו לא תמיד מייחסים אליהם תשומת לב ביומיום.

איך יוצרים תנועה בצילום? אפשר לייצר תנועה על ידי מריחה או הקפאה. תנועת מריחה יכולה להראות בסימנים שהשאירו

צילום: מאיה מיימוני

תנועת כוכבים

גינת מדבר

נטע אור

צמחי מדבר

גינת מדבר היא יוזמה בוטנית קהילתית שמטרתה שילוב של צמחי מדבר בגינות ביישובים.

הפרויקט, וחשוב מכך, את ההיכרות עם צמחי הבר של הערבה, אציג בכל גיליון צמח אחר. הפעם בספתח אתם מוזמנים להכיר את **חבצלת הנגב**.

גיליון זה יוצא לעת פריחת החבצלת בנגב ולכן אכבד אותה כבת בכורה למדור. מדי סתיו מבלבלים עמודי התפרחת ההדורה של חבצלת הנגב, ומתמרים מתוך החול הצחיח ברבות מגומחות הקרקע החולית ברחבי הנגב והערבה. ואני מציינת - מבלבלים - מפני שאין זו נביטה של צמח חדש חד-שנתי, אלא לבלוב של צמח שהבצל הרב-שנתי שלו חי באדמה שנים רבות ומקיים חיים על-אדמתיים ותת-אדמתיים, במחזוריות על-פי עונות השנה, בהתאמה לתנאי האקלים שהסביבה מציבה בפניו. צורת חיים זו, בעולם הבוטניקה, נקראת - צמח גיאופיט (גיאופיט=קרקע; פיט=צמח), כמו רבים מבין צמחי משפחת הנרקיסיים שהחבצלת שייכת אליה.

לכל צמח בחייו יש שלב וגטטיבי - שלב של צמיחת הנצר הכולל גבעולים (או ענפים) ועלים, ובהתבגרו הוא נכנס לשלב הגנרטיבי - היצרני ועושה פרחים, פירות וזרעים (שהרי לכך נועד - כמונו). והנה ראו-נא דבר מוזר - חבצלת זו מוציאה קודם כל את פרחיה, חונטת את פירותיה, מבשילה את זרעיה ורק אז מציגה את שלב צמיחת העלים. העלים

המפתיע ויהוו מוקד נוסף בסיור התיריות במרכז "ויידור". כדי לקדם את היוזמה נעשתה מלאכת איסוף הזרעים בעונה המתאימה (איסוף הזרעים עדיין נמשך), הכנתם לזריעה ורישום מדויק של פרטי החומר שנאסף. אחרי שפורסמה היוזמה בקהילה הייתה היענות של תושבים רבים לקחת בה חלק. הוקמה קבוצת מתנדבים שבה רשומים מעל ל-70 תושבים מהאזור. שנפגשו (ברוח התקופה, בזום...) לשלושה מפגשים פוריים של לימוד, הנחייה וחלוקת משימות. יש עבודה רבה וכל מי שמעוניין להצטרף ליוזמה מוזמן לפנות להילה אלבז 052-8804033.

בחדשים הקרובים תיזרע חלקת ניסוי במו"פ. בד בבד ייזרעו בגינות הפרטיות של חברי "גינת בר במדבר" זרעים של צמחי בר שנאספו באזור. יחד ננסה להנביט את הזרעים וללמוד איך לגדל את הצמחים, שעבור רבים מהם עוד לא פיצחנו את סודות ההנבטה, ואין יודע את תעלומת צמיחתם ושגשוגם, אף על פי שבטבע הם עושים זאת באופן מדהים ללא התערבותנו. אנחנו מקווים שנצליח ללמוד את אורחות צמחי-הבר וקצת "לאלף" את העקשנים, הפראיים והיפיפיים הללו לפרוח בגינותינו, נוכל ללמוד ולנסח פרוטוקול גידול לשימוש בנוי הציבורי והפרטי במקומותינו. כדי להמשיך ולהעמיק את ההיכרות עם

התרגלנו משכבר לשלב בגינות הנוי צמחי מדבר מאוסטרליה וממדבריות אחרים בעולם, בשם היתרונות של חסכון במים והתאמה לאקלים החם והיבש שלנו. ולא טיפלנו כלל בסוגיית צמחי המדבר שלנו, שיש בהם מרהיבים ביופיים ומרתקים בתכונותיהם - ואפשר וצריך להתגאות בהם. שילוב צמחי המדבר בגינות בערבה יאפשר היכרות עם צמחי האזור ועם התאמתם לסביבת החיים המיוחדת. צמחי הבר המקומיים ישתלבו בנוי הציבורי הקיים, ובמיוחד בנוי שיוקם בהרחבות היישובים וגם בגינות הפרטיות. כך שהאביב הקצר במדבר, המפתיע והמלהיב כמו לאחר חורף טוב - יתארך וישגשג בגינות. ליוזמה שלוש מטרות - לטפח את הצמחים המדבריים, להביא אותם לתודעה של הקהילה ולחשוף אותם לקהל הרחב. לטיפוח הצמחים המדבריים ייבחרו צמחים מתאימים לשילוב בגינות הנוי ביישובי הערבה, ויוכן פרוטוקול גידול לכל אחד מהצמחים. המהלך לחיבור הקהילה ייעשה על ידי שיתוף ילדי בית הספר (במסגרת "חממת הערבה") בפיתוח, הקמה וטיפול בגן צמחי המדבר במו"פ ובבוסתן בבית-הספר היסודי, כך שהתלמידים יכירו את הצמחים, יעסקו בתהליכי גידולם, באיסוף ובשימור זרעים ועוד. גן צמחי המדבר, ובהמשך גם הגינות ביישובים, יאפשרו לאורחים באזור להיחשף לצמחי המדבר, על תכונותיהם המרתקות ויופיים

צילום: נטע אור

פריחת חבצלת הנגב

צילום: נטע אור

פירות חבצלת הנגב

צילום: נטע אור

עלי החבצלת

הירוקים שיודעים לייצר מזון מאוויר + מים + אור. אז הבה נברר מה מתרחש כאן ונלמד באיזו אסטרטגיה חכמה נוקט כאן הטבע.

אנו מתוודעים לחבצלת בשלב הפריחה הנפלאה, שהוא בעצם התחלת השלב האחרון של המחזור העונתי שלה, כמו בכל צמח. אלא כאן, השלב הראשון במחזור - השלב הווגטטיבי, מתרחש בעונת החורף, המתאימה לעלים הירוקים (יש קצת מים, השמש לא יוקדת מדי). נוח להם לצמוח ולשגר לבצל חומרי מזון שימלאוהו לאחר שהידלדל בהצמיחו את גבעולי התפרחת ויצירת הפירות. וכעת, כשהבצל המוגן באדמה מלא בחומרי תשמורת והקיץ משליט את תנאיו הקשים, נובלים העלים אשר סיימו את תפקידם, ובאמצע המחזור, הצמח נכנס למעין תרדמה ומתעורר שוב בסתיו, כאשר "הקיץ עבר, החום הגדול", ישר לשלב היצרני, ולבצל יש כוח לכלכל אותו ולהפתיע מתוך הצחיחות בפרחים לבנים הדורים וכאילו לא שייכים... גם בכך יוצאת החבצלת נשכרת - היא פורחת בעונה דלת פריחה ואין לה מתחרים על מאבקים, כפי שקורה באביב העמוס בפריחה. פרחיה נפתחים בדמדומי היום, פורחים כל הלילה, מפצים ניחוח עדין ומואבקים על-ידי רפרפים בעלי חדק ארוך, המגיעים לצוף החבוי בצינור העטיפה הצר. הזרעים נובטים בתחילת החורף ומפתחים בשנה הראשונה עלה דקיק כחוט ובצל זעיר. בעונות הבאות גדל הבצל והעלים מתרבים ומתעבים. רק כעבור 4 שנים תפרח החבצלת.

גינת מדבר

מאחורי היוזמה המקומית עומדות נטע אור, מימי רון, רחלי ברדו, רבקה אופנבך והילה אלבז. גינת מדבר נתמכת על ידי שותפים רבים: המועצה האזורית הערבה התיכונה, חממת ערבה, פרויקט "אמץ שיטה", מו"פ מדבר וים המלח, מו"פ ערבה תיכונה וצפונית-תמר, מרכז המשתלמים הבינלאומי Aicat, רשות ניקוז ערבה, רשות העתיקות, קק"ל, רשות הטבע והגנים והגן הבוטני האוניברסיטאי בירושלים.

הדברים הקטנים

עיצוב ותכנון

רוני בר און

אורחים בערבה

מדור חדש אשר יציע נקודות מבט ורעיונות לתכנון ועיצוב הבית והחיים. את המדור כותבת רוני בר און ממושב צופר - מעצבת פנים, בעלת תואר ראשון ראשון b design מ-HIT, המכון הטכנולוגי בחולון.

מגיעים מבחינתם, לחופשה. למארח זו יכולה לעיתים להיות משימה לא פשוטה: כיבוד, הצעת מצעים, כביסות, קניות, ארגון וסידור של הבית. וכל זה עוד לפני שכף רגלו של האורח דרכה בבית. מרגע שמגיעים האורחים מתחילה חגיגת האירוח והשירות הבלתי פוסק. זה כיף מאוד כשמגיעים חברים ובני משפחה

להכיל את האורחים הרבים שמגיעים ברובם עם בוא החורף ופחות עם הגעתו של עומס החום הראשון (פרט כמובן למבקרים שמגיעים בדרך לאילת או מאילת). רוב האנשים אוהבים לארח ושמחים לקבל מבקרים, אבל אני מניחה שרבים ממצים את העניין אחרי לילה אחד ושמחים לחזור לחייהם השלווים. האורחים

כתושבי הערבה, אנחנו "זוכים" להיות מארחים לאורך זמן של אורחים ללילה אחד לפחות. האורחים באים לעיתים עם ילד או שניים, אבל בדרך כלל מגיעים עם הרבה ילדים, חברים, דודים או כל מי שרוצה להצטרף ל"מסע" לערבה הרחוקה... למזלנו, לרובנו יש בתים גדולים מספיק כדי

ישיבה סביב האי היא קלילה וטבעית. הניחו קנקן שתייה עם כוסות ותראו איך מתיישבים שם בטבעיות.

הכינו אזור "רביצה" לאחר הארוחה, כזה שמאפשר לפתוח כפתור ולהתרווח. לשתות קפה או תה. הבדים מתנקים בקלות וגובה ועומק הספסל מאפשרים רביצה נוחה.

מרפסת מזמינה. הניחו בחוץ עיתון או מיץ צונן ותראו איך האורחים ימצאו את מקומם שם מבלי שתאמרו כלום.

ארגון הבית

נסו ליצור מספר אזורי אירוח - במרפסת, בפינת אוכל, בסלון, באי במטבח או בפינת משפחה. כך לא כולם יהיו יחד באותו מקום וזה נותן תחושה קצת יותר קלילה ושלווה, וגם מפחית עומס ורעש.

איך יוצרים אזורי אירוח שונים?

צריך שיהיו מקומות ישיבה מזמינים ונוחים, נקיים ונעימים, שיעשו חשק להתיישב בהם. אפשר להניח צלחת עם כיבוד שתפתה להתיישב בסמוך אליה, אולי מגזין מעניין. אם מקום הישיבה בחוץ צריך שהוא יהיה מוצל ומאוורר לימים החמים, ולימי החורף לדאוג לקמין. ברגע שתארגנו מקום נעים ונוח, תראו איך מרחב האירוח והשהייה גדל. צריך ליצור תחושה נעימה גם במראה וגם באקלים. בחדר השינה שבו ילוננו האורחים, הניחו את כל האביזרים הנחוצים להם בזמן הביקור. את הארגז או הקופסה המיועדת לאירוח ובה המצעים, המגבות, הסבונים וכל העולה בדעתכם. כך יהיה להם כל שידקקו לו בזמן השהות וגם תהיה להם תחושה נעימה שחשבו עליהם ועל מה שיצטרכו. ממש כמו בבית מלון מפנק.

נכון שבימים אלו מגיעים אלינו פחות חברים ומשפחה, אך אל תדאגו, בקרוב הם ישובו בהמוניהם ואתם תהיו מוכנים ושמחים לקראתם.

אהובים, ויחד עם זאת זה יכול להיות מתיש. כולנו מארחים. יש מי שיותר ויש מי שפחות. אני מאמינה שכל אחד רוצה שהאירוח יעבור בנעימים וישאיר רושם טוב על המבקרים שהגיעו. לכל אחד שיטות שפיתח ואסף לאורך השנים להכנת הבית לביקור. יש דרכים להקל את העניין עם תכנון וארגון נכון של הבית. אם יש לכם יחידת אירוח נפרדת מהבית מצבכם נהדר. כך אתם מצליחים בקלות לצמצם חלק מהפקעת המרחב הביתי שלכם במהלך האירוח וגם ליצור מעט הפרדה שמאפשרת שנייה של אוויר ושקט לכם ולאורחים. ואם אין לכם יחידת אירוח נפרדת, הנה כמה דרכים ושיטות שאספתי ופיתחתי לי לאורך השנים כדי להפוך את חווית האירוח לקלה ונעימה יותר.

הכנה מקדימה

מאוד חשובה. היא מגישה את השהות בביתכם ובכך מקלה על המארחים. נסו לארגן מקום קבוע בבית כמו מדף בארון, מגירה או קופסה המיועדת לפריטים לאירוח. שימו בהם מצעים נקיים ותואמים לגודל מיטות האירוח, מגבות נקיות, סבונים ופריטים נוספים. בהתארגנות כזו הכול מוכן מראש ולא תצטרכו לחפש, לכבס, לאסוף. זה מפחית עומס מיותר בהכנה סמוך להגעת האורחים או במהלך האירוח.

קניית אוכל וסידורו

פנו מקום במזווה, בארון או במגירה במטבח

כשיש פינת משפחה שמאפשרת לילדים מקום משלהם, הילדים יישארו שם ויתעסקו בענייניהם.

ללוש

עוגות ומאפים
חגית שחם

עוגת תמרים

שמים בקערת מעבד המזון את הביצים והסוכר, מערבבים כדקה עד שהתערובת מקציפה ומבהירה.

מוסיפים את השמן והתמרים המגולענים ומערבבים שוב עד שכל התמרים מרוסקים והתערובת חלקה וללא גושים (הצבע לא יהיה אחיד בגלל ציפת התמר הדקיקה).

מוסיפים את החומרים היבשים וכוס מים רותחים, מפעילים את מעבד המזון ל-5 שניות (סופרים בלב).

פותחים את המכסה, מעבירים מרית (לקקן) על דפנות הקערה, מוסיפים את אגוזי המלך ומפעילים ל-5 שניות נוספות.

זהו - ה"עבודה הקשה" מאחורינו!

לעניין התבניות - אני אפיתי בשתי תבניות אינגליש קייק חד-פעמיות, בכל תבנית 650 גר', של בלילה ונשארה לי עוד כמות קטנה של בלילה שאפיתי בתבנית קטנה. אם תשתמשו בתבניות אינגליש קייק ממתכת אפשר לחלק את הבלילה בין שתי התבניות ללא שארית (כ-750 גר' לכל תבנית).

אפשרות נוספת היא לאפות את כל הכמות בתבנית קוגלהוף או סיר פלא - תבניות עגולות עם חור. פיזור החום בתבניות האלה עוזר לאפייה אחידה של העוגה.

משמנים את התבניות שבחרתם, מחלקים את הבלילה בין התבניות ואופים 35-40 דקות ב-170 מעלות עד שקיסם שננעץ יוצא יבש. ברגע שהוצאנו את העוגות מהתנור, מברשים את פניהן בסילאן שנותן להן ברק ומתקתקות ושומר מהתייבשות. אפשר לקשט באגוזי מלך שלמים.

הצעה לגיוון - כשהכנתי את העוגה הזו בפעם הראשונה, נתתי לחברה לטעום ממנה והיא אמרה שמתחשק לה עוגה כזו עם קוקוס ותפוז, אז ניסיתי: החלפתי את האגוזים ב-100 גרם קוקוס טחון, הוספתי מיץ וקליפה מגוררת מתפוז אחד (אין צורך להוריד מהנוזלים בעוגה). יצאה עוגה עם ניחוח קוקוס עדין וטוויסט תפוזי מגניב. חובבי הג'אנר מוזמנים לנסות. בתיאבון!

עוגת תמרים ואגוזים במעבד מזון

חומרים:

100 גר' אגוזי מלך
1 כוס (230 גר') סוכר
 $\frac{3}{4}$ כוס (150 גר') שמן קנולה
3 ביצים
340 גר' תמרי מג'הול מגולענים (כ-12 תמרים גדולים)
 $1\frac{3}{4}$ כוסות (250 גר') קמח
 $2\frac{1}{2}$ כפיות אבקת אפייה
1 כפית סודה לשתייה
1 כפית קינמון
קורט מלח
1 כוס מים רותחים (חשוב!)

לציפוי וקישוט:

4 כפות סילאן
אגוזי מלך שלמים

אופן הכנה:

מחממים תנור ל-170 מעלות בתוכנית טורבו. במעבד מזון עם להב פלדה שמים את אגוזי המלך ומרסקים במשך כמה שניות לקבלת פירורים גסים. מעבירים את האגוזים הקצוצים לקערה ושומרים בצד בינתיים.

מערבבים בקערה קטנה את החומרים היבשים: קמח, אבקת אפייה, סודה לשתייה, מלח וקינמון.

אם הגשמים היו מעלים היום תוכנית בידור שהחקלאות בערבה היא הנושא המרכזי שלה, אולי המשפט הבא היה מופיע באחד השירים שלהם:

"מי שלא שקל להפסיק עם החקלאות וברגע האחרון במקום לסגור את המשק שתל על הדונמים שברשותו מטע תמרי מג'הול כמו שיש לכולם - שיקום!"

אף אחד לא קם... אף אחד לא קם..."
אנחנו בשיא עונת הגדיד בערבה ובכל מקום צצו מטעי תמרים חדשים, לכולם יש תמרים באריזות יפות והלוואי שנראה פרנסה וברכה בעמלנו.

במסורת המוסלמית, בסוף כל יום בתקופת צום הרמדאן, שוברים הצמים את הצום באכילת מספר אי זוגי של תמרים (אחד, שלושה או חמישה) - צריך לקוות שכל מוסלמי יאכל חמישה תמרים ואנחנו די מסודרים...

ואם בכל זאת נשארו לכם כמה תמרים יפים ושמןמנים, למה לא נכין מהם עוגה שחומה, רכה וריחנית שהולכת נהדר עם הקפה ובכלל. את אופן ההכנה שאלתי מקרין גורן - הכנת עוגה במעבד מזון, גם מהיר גם פשוט ומלכלך מינימום כלים.

אז יאללה לעבודה!

חיים ברשת

מורה נבוכים לחיים המקוונים

גילה טל

לאכן או לא לאכן? זאת השאלה.

כמו כן, ניתנה הסמכה למשרד הבריאות למשך תקופה זו, להסתייע בשב"כ בביצוע החקירות בימים בהם היו יותר מ-200 מאובחנים לעומת היום שקדם לו. בנוסף, ראש הממשלה רשאי לבקש את אישורה של ועדת החוץ והביטחון להוסיף נסיבות חריגות נוספות בהן יהיה השב"כ מוסמך לסייע (וואלה! NEWS, יקי אדמקר, 1.7.2020).

אבל עד מהרה התברר שיש גמישות בתיארוך: "ועדת החוץ והביטחון בכנסת, בראשות ח"כ צבי האוזר (דרך ארץ), אישרה הערב את הצעת החוק שתאפשר את המשך איכוני שב"כ אחר חולי קורונה או שוהים בבידוד עד ל-20 בינואר 2021" (וואלה! NEWS, יקי אדמקר, 19.7.2020).

לשם מה איכון הסלולארי?

אחד האתגרים הגדולים במאבק במגפה הוא לזהות כמה שיותר מוקדם נדבקים פוטנציאליים. בה בעת חשוב להימנע עד כמה שאפשר מפגיעה שלא לצורך באנשים שלא נדבקו.

השיטה המסורתית לאיתור נדבקים היא באמצעות תחקיר אפידמיולוגי. במהלך התחקיר משוחחים עם החולה, מבררים איפה היה ממועד ההדבקה ומי האנשים שבא איתם במגע. השיטה דורשת מערך תחקור גדול ואורכת זמן רב. חיסרון נוסף הוא שקשה לאתר כך אנשים זרים שנחשפו לחולה, כגון נוסעים שישבו לידו במקרה באוטובוס.

כאשר נעשה שימוש באמצעים טכנולוגיים, האיתור הוא כמעט מיידי, לא דורש היכרות עם הנדבקים, ועשוי לזהות אותם בדיוק וביעילות. (מבוסס על מאמר של יובל רוזנברג / מכון דוידסון, 16.7.2020).

מה זה איכון?

"איכון הוא פעולה לקביעת מקומו של עצם מסוים. שיטת האיכון הבסיסית היא תצפית על האזור המשוער שבו נמצא העצם... איכון נדרש לעצמים סטטיים, וביתר שאת לעצמים ניידים" (מתוך ויקיפדיה).

ואיך נעשה איכון של טלפון סלולארי?

איכון טלפון סלולארי

תקשורת סלולארית מתאפשרת באמצעות רשת של תחנות בסיס סלולאריות (אנטנות) שכל אחת מהן מכסה תא שטח קטן יחסית. כל טלפון סלולארי מתקשר עם תחנת הבסיס הקרובה אליו. כאשר אדם נושא טלפון סלולארי ניתן לקבל מידע על מיקומו ותנועתו בהתאם לתחנות הבסיס שאיתן התקשר מכשיר הטלפון שלו.

במסגרת המאבק בהתפרצות נגיף הקורונה בישראל, הוסמך השב"כ להשתמש בנתוני איכון סלולארי של תושבי ישראל לשם איתור מסלולם של נשאים של נגיף הקורונה ואנשים ששהו בקרבתם (מבוסס על מידע מתוך ויקיפדיה). מי שזה נשמע לו כמו סינית, מוזמן לצפות בסרטון קצר, המסביר בצורה נחמדה את עניין האיכון הסלולארי: "איך עובד איכון סלולארי? | כאן קורונה" ב-YouTube.

קצת היסטוריה

האיכון החל עוד במרץ, כאשר היו בארץ מאות אחדות של חולים.

ב-1 ביולי, אחרי העלייה בתחלואה, אושר נוסח מעורפל למדי של החוק שהוגבל ל-3 שבועות: "החוק מסמך את שב"כ לסייע במהלך תקופה זו במקרים פרטניים בהם לא ניתן להשלים את החקירה האפידמיולוגית בשיטות אחרות.

מושג חדש שנכנס לעולם המושגים שלנו הוא איכון טלפונים. עד לימי הקורונה, כל זמן שלא היינו פושעים או נעדרים, לא איכנו לנו את הטלפונים ואפילו זה היה לא חוקי לעשות זאת - כדי לעשות זאת היה נדרש צו בית משפט. ואז הגיעה הקורונה...

גילוי נאות: עד כמה שידוע לי, האיכון בערבה לא יעיל ולא נעשה בו שימוש, לכן בערבה לא היינו חשופים לאיכון, אבל בארץ הנושא הזה מעורר סערה גדולה, ובצדק.

על מה מדובר? עד כמה האיכון יעיל בכלל? והאם יש בו נזק? האם יש חלופות לאיכון השב"כ?

ההיסטוריה של האיכון הסלולארי על ידי השב"כ - מה קרה ומתי

15.3 שב"כ מוסמך לביצוע איכון סלולארי

17.3 עתירה לבגץ נגד איכוני השב"כ

30.3 אישור זמני של שימוש באמצעים של השב"כ

26.4 בגץ מורה: יש למצוא חלופה לאיכוני או לעגנם בחקיקה

28.4-8.6 הארכות זמניות נוספות של איכוני השב"כ

8.6 קבינט הקורונה מחליט לא לקדם את חוק איכוני השב"כ.

17 הכנסת מאשרת איכוני ומעקבים של השב"כ עד 22 ביולי

19.7 ועדת החוץ והביטחון מאשרת הצעת חוק שתאפשר איכוני עד
ינואר 2021

איך זה פועל?

שירות הביטחון הכללי מקבל מספרי טלפון של חולים מאומתים ממשרד הבריאות. את אותם מספרים מאכן השב"כ ושולח חזרה למשרד הבריאות פלט ובו פרטי האנשים ששהו ליד אותו חולה מאומת, על פי שני מדדים: 1. מרחק עד שני מטרים מהחולה. 2. שהות של למעלה מרבע שעה.

יש צורך, יש פתרון - אז מה הבעיה?

במחקרים שנעשו, התבררו כמה כשלים: רמת הדיוק המרבית של האיכון היא של כמה עשרות מטרים - עם טווח שגיאה גדול. הדיוק הזה טוב כדי לתפוס חשודים בטרור - אבל לא נותן תשובה אמינה באשר למי נמצא יחד באותו בית עסק ברחוב.

קיימת בעיה בעיקר באזורים צפופים - האיכון לא יכול לקבוע בביטחון שהיה מגע בין האנשים: הוא אינו מזהה למשל, אם קיר הפריד בין האנשים. האיכון הסלולרי גם אינו רגיש לגובה שבו המכשיר נמצא - דבר משמעותי ביותר כשמדובר בעיר צפופה עם בניינים רבי קומות. אמינותו פוחתת אפילו יותר כשיש הפרעות בין המכשיר לאנטנה - ליד בניינים גבוהים או במקום סגור.

מחוץ לעיר, הדיוק של האיכון הוא הרבה פחות מעשרות מטרים ויכול להיות מאות מטרים ויותר, מרחק שהוא חסר משמעות לחלוטין כשמדובר בחשיפה לחולה קורונה. לכן האיכון עצמו צריך להיות רק חלק מהחקירה האפידמיולוגית - אך כשמדובר באלפי אנשים ביום, הצוותים אינם עומדים בעומס. במצב של כמויות החולים ביום, מוותרים בליט ברירה על החקירה ואיכנוי השב"כ למעשה לא נבדקים.

ואז, כצפוי, יש פספוסים - והרבה. רבים מאלו שאוכנו וקיבלו הודעה ששהו ליד חולה מאומת, היו בכלל באותו זמן בגפם... בתחילה גם לא ניתן היה לערער, לא היה מנגנון ערעור או שהמנגנון לא עבד, וכשעבד, התברר, שרוב הערעורים נמצאו מוצדקים:

להשתחרר מהבידוד: 60% מהערעורים על איכנוי השב"כ נמצאו מוצדקים

הרוב המכריע של הערעורים על בידוד אזרחים בעקבות איכנוי השב"כ נמצא מוצדק, והמערערים שוחררו מבידוד - כך לפי נתונים שהוצגו היום בוועדת החוץ והביטחון של הכנסת

12:04 | 14.07.2020 עומר כביר

מתוך כלכליסט

לא תמיד ברור מה הסיבה לפספוס:

Liat Ron @liat_ron • 5 ביולי

לפני שעה קיבלתי סמס מ @IsraelMOH שביום שישי בין שבע לשמונה בערב, נחשפתי לחולה קורונה מאומת. הבת שלי, מתברר, נחשפה אליו שעה קודם.

שתינו היינו בבית. אני בישלתי ארוחת ערב והיא היתה עמוק בשנ"צ. נחשפנו לאור. מוקד משרד הבריאות מתנתק מהעומס. אם ככה עובדים איכנוי שב"כ אנחנו בצרות.

ציוץ מטוויטר מתוך כתבה של דני זקן מ-5.7.20, גלובס

הבנו שהאיכונים לא מדויקים. אבל האם אי-הדיוקים גורמים נזק?

איכונים שגויים פוגעים באנשים, במקומות עבודה, גורמים לפגיעה כלכלית ויוצרים עומס מיותר על המערכות.

"לפי הנהל אפשר לפנות למשרד הבריאות ואפשר לבקש בדיקה חוזרת, אבל אי אפשר להשיג מענה ממשרד הבריאות או להגיש ערעור... אין עם מי לדבר, זה דבר בלתי נסבל" (כלכליסט, 14.7.20).

זאת ועוד: הדבר גורם להתמרמרות ולחוסר אמון של האזרחים במערכת ובהנחיותיה. הבידוד נכפה, בחלק מהמקרים ללא יכולת ערעור. הדבר בהחלט יכול להביא גם אזרחים שומרי חוק למצב שבו יסרבו למלא את ההוראות. גם בשב"כ לא מאושרים מהמשימה שנכפתה עליהם: הארגון, שפועל בשגרה כדי לסכל איומי טרור, נדרש להפעיל את הטכנולוגיות שברשותו על אוכלוסייה אזרחית - דבר הפוגע בין היתר במוניטין של הארגון.

בעיית הפרטיות

מתוך חוק הגנת הפרטיות (מתוך אתר "כל זכות"):

מתוך פרק א' של החוק המפרט את האיסורים על פגיעה של אדם בפרטיות זולתו ללא הסכמתו:

- בילוש או התחקות אחרי אדם, העלולים להטרידו, או הטרדה אחרת
- הפרה של חובת סודיות שנקבעה בדיון לגבי עניניו הפרטיים של אדם
- שימוש בידעה על עניניו הפרטיים של אדם או מסירתה לאחר, שלא למטרה שלשמה נמסרה

- פרסומו או מסירתו של דבר שהושג בדרך פגיעה בפרטיות לפי הסעיפים הקודמים
- הפרה של חובת סודיות לגבי עניניו הפרטיים של אדם, שנקבעה בהסכם מפורש או משתמע
- פרסומו של ענין הנוגע לצנעת חייו האישיים של אדם, או למצב בריאותו, או להתנהגותו ברשות היחיד

אני משאירה לכם לבדוק, אם ובאילו סעיפים של החוק איכון הטלפונים פוגע... וכמובן - פגיעה בפרטיות היא פגיעה בזכויות האדם - שהם בבסיס הדמוקרטיה.

"הנזק האמיתי לפרטיות שלנו מתחיל להתחוויר רק עכשיו. אחרי שנקבע העיקרון, שבשם המאבק בקורונה מותר לחדור לפרטיות, צצים כעת בזה אחר זה אמצעי מעקב חדשים, טכנולוגיות שמציעות לדעת עלינו הכול, וללא ידיעתנו: טמפרטורת הגוף שלנו, הדופק, כמה אנשים במכונית שלנו, האם אנחנו עוטים מסכה, האם אנחנו נראים חולים, האם אנחנו נשמעים חולים. ההיטק הישראלי המהולל יוצא במצעד טכנולוגיות, שבימים כתיקונם נשמרות מתחת לרדאר. והשאלה שנשאלת בקרב מקבלי ההחלטות אינה האם ראוי להשתמש באמצעים הטכנולוגיים האלה, אלא איך אפשר לאסוף עוד ועוד מידע על האנשים... כשיתפוגג ערפל הקורונה אנחנו עלולים להישאר עם ארסנל כלי מעקב זמינים לכל שימוש. חמור מכך, בעולם הערכים החדש, פרטיות האזרחים כבר לא תהיה שיקול מרכזי..." (YNET, הפרטיות שלנו מתה/ טל שחק, 7.5.20).

לא נותר לנו אלא לתהות, אם אומנם הפגיעה בפרטיות תיעצר כאן או כמו שמוכיחה לפעמים ההיסטוריה, ברגע שהגדר נפרצת, קל יותר להמשיך ולהשתמש בפרצה. האם איכנוי שב"כ יהפכו לנורמטיביים גם במקרים אחרים? (מפרי צו הרחקה, חייבי מס ועוד...)

הראש היהודי ממציא לנו פטנטים...

הכשלים הרבים, חוסר האפשרות לערער בחלק גדול מהמקרים וחוסר האמון שנוצר בציבור, מביא את האנשים לחפש פתרונות שיאפשרו להתחמק מהמעקב. יש שמעבירים את הטלפון למצב טיסה כשיוצאים מהבית - מה שמסרבל מאד את השימוש בו ולא בטוח שמונע לחלוטין את איכנוי השב"כ, אפילו כיבוי הטלפון, לא בהכרח מונע:

"יש מכשירים שגם בזמן שהם כבויים עדיין מנסים לבצע תקשורת סלולרית כל כמה דקות... יעילות האיכון יורדת, אבל עדיין מתבצעת. הדרך הטובה ביותר להבטיח שלא

האם להוריד את אפליקציית "המגן 2" - יתרונות וחסרונות

יתרונות	חסרונות
תורמת ערבות הדדית	מבקשת הפעלת בלוטות'
פחות פולשניות מאיכוני השב"כ	מבקשת כיבוי של מיטוב סוללה
מציגה דיוק מרשים	בכל זאת פוגעת קצת בפרטיות
מסייעת להגברת הביטחון האישי	לא מציעה תכנים משלימים
תופסת רק 90 מ"ב	מלחיצה

מתוך אתר ICE

ההגדרות. כאשר ניסיתי להפעיל את התכונה באייפון שלי קיבלתי הודעה: "עדכוני חשיפה לא הופעל באזור שלך על ידי רשות הבריאות האזורית". מסתבר, שגוגל ואפל דרשו שיישומון שיתחבר לתשתית שלהן, יבצע את איתור המגעים אך ורק באמצעות בלוטות' - ללא שימוש ב-GPS. במשרד הבריאות הישראלי לא רצו לוותר על יכולות ה-GPS והעדיפו לוותר על החיבור למערכת של אפל וגוגל, לכן המערכת לא מתפקדת בארץ. שימו לב שבמקרה זה פרטיותו של מי שזוהה - אינה נפגעת. אבל גם במקרה זה מדובר בתכונה שהמשתמשים צריכים להפעיל. פעמים רבות הם אינם מודעים לה בכלל וגם אם תהיה לה הסברה - מי שחרד לפרטיותו, או מי שחושש מטכנולוגיה בוודאי לא יפעיל אותה.

כמו שזה נראה כרגע - האמצעים הטכנולוגיים לא יכולים להחליף את בני האדם והפתרון כרגע הוא באיזון נכון בין אמצעים טכנולוגיים, שיתוף פעולה של הציבור וחקירה אפידמיולוגית. עוד אתגרים רבים מחכים בדרך לשיפור הטכנולוגיות, וצריך גם לשפר את שיתוף הפעולה של הציבור ואת השילוב של הטכנולוגיות החדשות עם תחקירים אפידמיולוגיים.

בדומה להכרח לאזן בין הצורך הרפואי לעצור את המגפה לבין הפגיעה בכלכלה ובאיכות החיים, ממשלות נדרשות לאזן בין הרצון לנצל טכנולוגיות מתוחכמות לבין שמירה על פרטיות האזרחים. והכי חשוב: תהיו בריאים!

גילה טל

gilat@arava.co.il

התקינו את היישום הלאומי. ואצלנו? היישומון זכה להרבה מאוד הורדות כשהושק, אך רבים הסירו אותו בשל הסיבות שתוארו כאן. "עם תקציב שיווק אפסי, חוסר אמון כללי וכשלים טכנולוגיים - אין פלא ששיעור ההורדות של האפליקציה מגן 2 עומד על כ-22 אלף בלבד..." (גלובס, אורי ברקוביץ', 17.9.20).

כמעט הייתה אפשרות נוספת...

בעקבות שיתוף פעולה נדיר בין אפל לגוגל, נוספה לסמארטפונים של שתי החברות טכנולוגיה חדשה, הפועלת באמצעות קישוריות בלוטות' (קישוריות לטווח קצר). כל משתמש אייפון או אנדרואיד שיפעיל את התכונה הזאת בהגדרות המכשיר, יקבל מספר זיהוי ייחודי. המספר הזה יישמר בסמארטפונים אחרים, שיהיו בסמוך אליו. כשרשויות הבריאות יאתרו חולה קורונה, הסמארטפון שלו יוכרז כמספר השייך לחולה קורונה וכל המספרים שהיו לידו יקבלו על כך התראה. משרד הבריאות צריך רק לקבל את המספר הזה ולסמן אותו כמספר של חולה קורונה - השאר מתבצע אוטומטי. המשתמש יכול לבחור להפעיל ולבטל את אפשרות המעקב דרך תפריט

דורש משאבים מהמסרפון	מדויק	דורש שיתוף פעולה של האזרח	בלוטות'	GPS	תשתית סלולרית	
-	--	לא			✓	איכוני שב"כ
+	+	כן		✓		המגן 1
++	+	כן	✓	✓		המגן 2
+	+	כן	✓			תכונה של הסמארטפון

טבלת השוואה

מאכנים אתכם זה לנתק את הסוללה לחלוטין מהמכשיר, או לחלופין לא לקחת אותו איתכם" (הארץ, רן בר זיק, 7.7.20).

אתר מאקו מדווח על פטנט חדש: נרתיק לסלולארי, שלטענת היצרן מנטרל לחלוטין את איכוני השב"כ (חי בלילה, 9.7.20). אם זה אומנם נכון, הרי שזה פתרון שאם יופץ, יוכל לעזור גם למי שלא נרצה שיתחמק... וכך בעתיד גם השב"כ יצטרך להתמודד עם בעיות נוספות - לא פחות קשות. בסופו של דבר, האמצעים הללו שפותחו בשל הקורונה יחזרו אלינו כבומרנג. נראה שהפתרון טמון בפיתוח יישומון שיעשה את העבודה טוב יותר ולא יהיה קשור לגוף בטחוני.

האם "המגן 2" הוא הפתרון?

בתחילה משרד הבריאות השיק את יישומון "המגן" בגרסתו הראשונית. אבל עד מהרה התברר שאינו עושה את העבודה. היישומון התבסס רק על מיקום בעזרת GPS שאומנם מדויק יותר מאיכוני סלולארי, אך עדיין מוגבל למדי בזיהוי חשיפה לחולה. במהלך יולי הושק "המגן 2". "אי אפשר שלא לברך את משרד הבריאות על השקת יישומון "המגן 2" ... אם 1.6 מיליון אנשים בישראל יורידו ויפעילו אותה היא גם עשויה לייתר את השימוש באיכוני השב"כ השנויים במחלוקת" (אייס, רועי בהריר-פרל, 30.7.20).

"המגן 2" משתמש בשילוב של שירותי מיקום (GPS) ותקשורת בלוטות' (Bluetooth), בעזרתה הוא מנטר מגע עם משתמשים נוספים, בצורה מדויקת למדי. גם במדינות רבות נוספות הפעילו יישומונים שמשתמשים בטכנולוגיה דומה. שמירת המידע בטלפונים הפרטיים מאפשרת להגן על פרטיות המשתמשים, אך החולים המאומתים מתבקשים לוותר על פרטיותם. חיסרון נוסף נובע מהצורך בשיתוף פעולה של הציבור, שמתבקש להתקין את היישום. שיתוף פעולה הנדרש מהציבור הוא אחד החסרונות הגדולים של היישומון. מסתבר, שאפילו בסינפור, שממשלתה נהנית מאמון ציבורי רב יחסית, רק כשליש מהאזרחים

שירה

אורנה טל

"ציפרלקס הוא (לא) שוקולד"

"ציפרלקס לא יחסן אותך מקורונה",
אמר לה הרופא עטוי המסכה,
שישב הרחק מגופה השמוט.
היא בלעה כדור
ועוד כדור
ושבה אל בידודה
בין קירות הבטון.

"ציפרלקס הוא לא חיסון",
היא צחקה מול המראה
ובלעה כדור
ועוד כדור
ועטתה מסכה
ורודה
על פניה החיוורות.

"ציפרלקס הוא לא מזון",
אמרה לה האחות
בתוך החלוק הלבן,
אך היא ניסתה
להשביע
את תאוות חייה
בכדור
ועוד כדור.

"ציפרלקס הוא לא שוקולד",
אמרה לה בתה הטובה,
אך היא ליקקה
בשפתיה
הצמאות
כדור
ועוד כדור.

"ציפרלקס הוא שוקולד,
הוא מזון,
הוא חיסון,
הוא הזיכרונות
שלך
והשמחות שלך
שאינך זוכרת
עכשיו",
אמר לה השכן שלה
וביקש ממנה
כדור
ועוד כדור.

"קח", היא אמרה
לשכן שלה,
"ולך לך"
אל ארץ
אחרת
ארץ זרועה
ארץ לא שסועה
ארץ
שאיננה
מדממת".

עת לכל חפץ

גילי פיינר

פרידה מחדוה

מצנחים ומפרשים לחיים חדשים

חדוה הייתה יצירתית ונוכחת עם הבגדים, התכשיטים, האביזרים והתיקים המקוריים שבחרה.

בהשראתה בחרתי להכיר לכם הפעם את חברת קייט-פרייד (Kitepride) - הממוקמת בתל-אביב והוקמה במטרה לייצר השפעה חיובית בעולם. החברה אוספת וממחזרת מצנחים ומפרשים שסיימו את יעודם המקורי בספורט הימי, ומייצרת מהם תיקים ומוצרים ייחודיים ואיכותיים במסגרת שמיועדת לתת פרנסה שיקומית לאנשים שיצאו ממעגל הסחר והזנות בישראל.

איך הכול התחיל? בשנת 2007 טבאה אופליגר השווייצרית שהייתה מעסה טיפולית, נחשפה לעובדות קשות על אודות סחר בבני אדם לזנות. היא החלה להציע את שירותיה כמעסה טיפולית לאנשים אלו, פיתחה איתם מערכת יחסים אישית, העניקה להם כבוד וערך עצמי. לאחר ששמעה את סיפוריהן האישיים, את נסיבות חייהן ואת מציאות חייהן, גילתה שרובן רוצות לצאת מהמעגל ההרסני שאליו נקלעו. למרות החלום לעזוב, סיבות רבות כמו

משחקים, לתכנן מערכים וליוותה אותם בכל התהליכים שעברו בסדנאות במתחם. בכל פינה במתחם ניתן לראות את החוש היצירתי הייחודי של חדוה, ליהנות מדוגמאות של יצירות שהכינה, ולהמשיך לזכור ולכבד אותה ואת העשייה הנפלאה שלה ב"כמה שצריך". נמשיך את המסורת היצירתית והצבעונית של חדוה - לתת חיים חדשים לחומרים, לאהוב את מה שיש, ליצור וליהנות מהחיים.

רגע לפני ראש השנה נפרדנו בעצב גדול מחדוה שונר.

חדווש שלנו, שהייתה ותמיד תהיה חלק עצום ובלתי נפרד מהקמתו, תפעולו וליבו הפועם של המרכז שלנו "כמה שצריך". בשנת 2012 חדווש ואני יצאנו למסע באוסטרליה ששינה את חיינו, שינה את הקשר החברי בינינו והפך אותנו לצמד חמד. במסע המשותף ובהמשך חילקנו בינינו תפקידים, בחלוקה הזו חדוה טיפלה בין היתר בעכברים ואני בג'וקים... מהמסע הזה נולד המרכז שלנו, המקום שבו אנשי החינוך וקהילת הערבה מוזמנים ליצור. ליצור בחדוה.

חדוה הייתה גננת עם ותק של 48 שנה, מהן 30 שנה בספיר, והיו לה עשרות רעיונות יצירתיים לכל חג ומועד. היא סייעה בלב רחב ובנפש חפצה לכל אחד ואחת שהגיעו למרכז עם שאלה, תהייה או קושייה יצירתית. כחלק מניהול "כמה שצריך" והתנדבותה בשותפות ביחד ערבה-אוסטרליה, ליוותה חדוה את המשלחות מאוסטרליה שהגיעו לערבה במהלך השנים. כולן עברו אצלה בדרך לביקור בבית הספר או בגנים לפני שהצטרפו לפעילויות עם ילדי הערבה - וחדוה סייעה להם להמציא

צילום: Monika Fitz Photography

תיקים של Kitepride

חידת מקום

מנחם מרקוס וחיים לויטה

חידת מקום #2

אבן זיכרון

לזכר מי אבן הזיכרון בתמונה?
מה היה פועלו של האיש?
היכן היא נמצאת?

פתרון חידת מקום #1

בשנת 1927 סללו הבריטים את כביש מעלה עקרבים, ובכך אפשרו נסיעה בדרך סלולה מבאר שבע לכורנוב (ממשית), לעין חוסוב, ומשם התפצלה הדרך: דרומה לאילת וצפונה לסדום. בשנות החמישים נסלל כביש מדימונה לצומת סדום (צומת הערבה כיום), ובשנות הששים נסלל כביש מצומת סדום, דרך הערבה לאילת. עם סיום סלילתו של הכביש הוצב גלעד בצמוד לכביש הערבה ממערב, כקילומטר דרומה מצומת הערבה. הכיתוב על הגלעד:

משרד העבודה, מחלקת עבודות ציבוריות, מחוז הדרום

כביש הערבה (סדום - אילת) הוחל בסלילתו ב' חשון תשכ"א, 26.10.1960
נחנך במעמד נשיא המדינה - זלמן שז"ר, שר העבודה - יגאל אלון ביום יד אלול תשכ"ז (19.9.1967)

צילום: זאב ספקטור
יגאל אלון בחנוכת כביש הערבה בשנת 1967
גלעד לציון חנוכת כביש הערבה
צילום: עמי רותם

תודה לשוב שירין על התמונות מארכיון עין יהב.

חובות כספיים, טראומה, מחסור בכישורים או חוסר השכלה מונעות מהן לעשות את המהלך. משפט אחד שנאמר לה, שינה עבודה את הכול: "אנחנו לא רוצות רחמים, אנחנו צריכות פרנסה".

בעקבות כך הקימו טבאה ובעלה מתי את קייט-פרייד.

עפ"י אתר החברה: "סחר בבני אדם ומעגל הזנות היא המציאות היומיומית של כ-14,000 נשים, גברים וילדים שנלכדו לתעשייה הזו בישראל כיום. אחת הדרכים לשנות מציאות זו היא באמצעות תעסוקה שיקומית ארוכת טווח שתעצים ותקנה כלים ואהבה עצמית כבסיס לחיים במציאות חדשה ובריאה יותר. וזה בדיוק מה שאנחנו עושים - בסביבת עבודה בטוחה מכילה ומעצימה. כל תיק מעוצב, ונתפר בעבודת יד על ידי מישהו או מישהי אמיצה שמייצרת לה חיים חדשים. ממש כמו התיקים עצמם".

מה מביא זוג שוויצרי להקים את המיזם החברתי שלהם דווקא בישראל? צירוף מקרים הביא אותם להבנה שיששראל היא המקום המתאים להקמת חברת סטארט-אפ חברתית. בשווייץ הכול עובד לפי הספר, לטוב ולרע. טבאה ובעלה הרגישו שדווקא בישראל - מתוך הבלאגן לצד אומת הסטארט-אפ שצמחה פה, יש יותר מקום ליצירתיות וגמישות בהקמת מיזם כזה.

היום החברה מציעה גם מיתוג של המוצרים לעסקים שקונים כמויות גדולות עבור מתנות לחגים, מסיכות ממותגות, מתנות לקידום עסקי ועוד שלל מוצרים.

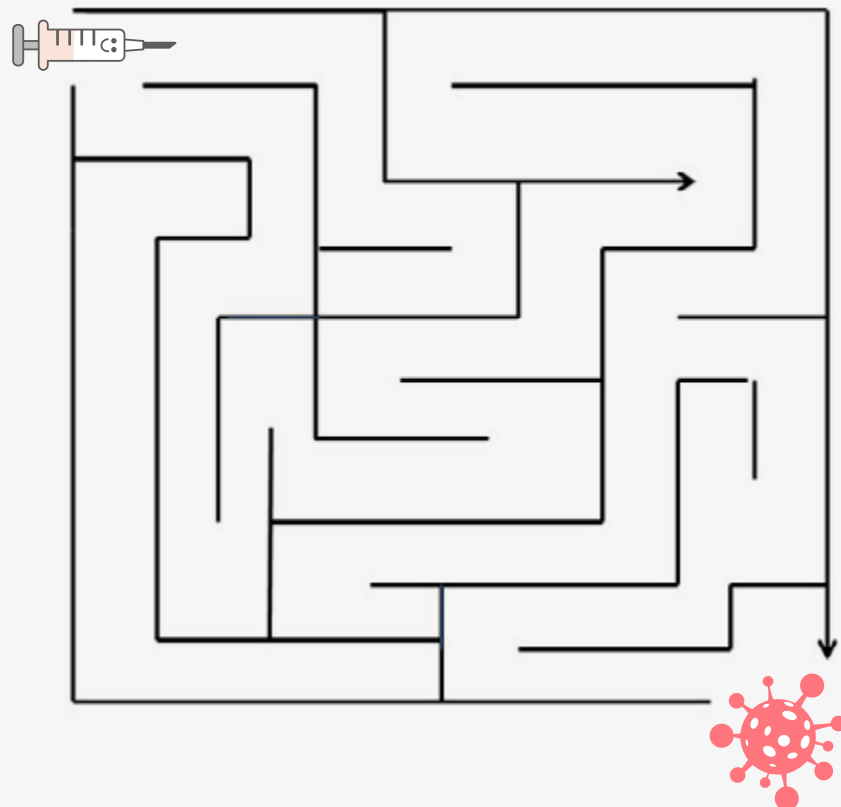
אתם מוזמנים להתרשם מהאתר שלהם kitepride.com.

גילי פיינר 052-4260704

asmuchasneeded@gmail.com

המבחן - חידות ושעשועונים בנושא קורונה

דליה שחר

מבוכ - מצאו את הדרך ל"חיסול הקורונה"

מזרק ובו חיסון נגד מחלת הקורונה מחפש את הנגיף כדי לחסלו. עיזרו לו למצוא את הדרך.

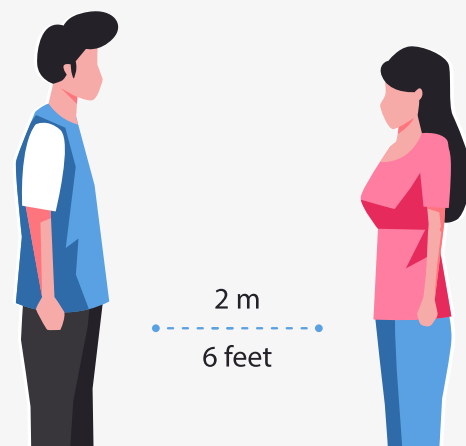

ל	ש	ר	ק	פ	ס	ו	ל	ה	י
ג	מ	ש	ב	ס	י	ע	ק	ר	ש
ו	י	י	ל	ק	מ	ג	י	ו	ר
כ	ר	ס	ד	ר	ח		נ	נ	ז
ל	ת	ז	ל	ה	נ	מ	ו	י	ה
א	מ	נ	ו	ע	מ	ש	ס	ג	נ
ש	ר	ו	ח	נ	ח	ר	י	מ	ו
ס	ח	ו	מ	ש	ל	ד	ח	ז	ר
ר	ק	נ	ש	מ	ה	ב	ס	ו	ו
מ	ס	י	כ	ה	נ	ר	ו	ש	ק
ל	ו	ס	פ	כ	ד	י	ר	מ	ז
א	ר	ז	ט	ר	ה	א	ו	י	ו
פ	י	ל	ת	ע	נ	ו	ז	ר	ז
ד	ו	ד	י	ב	פ	ת	מ	ה	ו
ב	ת	כ	ר	ג	ס	ט	ר	ח	מ

תפוזרת - מצאו את המילים בתפוזרת האותיות.
המילים יכולות להופיע מימין לשמאל ולהפך מלמעלה למטה ולהפך ובאלכסונים.

רשימת המילים:

אלכוהול, בידוד, וירוס, זום, חום, חיסון, למידה מרחוק, מחלה, מסיכה, משרד בריאות, נגיף, סגר, סין, קורונה, קפסולה, רוני גמזו, רמזור, שמירת מרחק

תשבץ מוח

			(5)		(4)	(3)	(2)	(1)
			(9)					(8)
				(12)	(11)			(10)
				(14)				(13)
		(15)						
		(18)			(17)			(16)
			(21)	(20)		(19)		
		(24)					(23)	(22)
				(26)			(25)	
					(28)			(27)
							(31)	(30)
				(33)				(32)
			(39)		(38)		(37)	(36)
		(41)						(40)
			(44)	(43)				(42)
					(45)			

פתרונות והסברים תשבץ מוח

1. עתיק שחור כהה (4)
 2. פרנק מפרים פרסה (4)
 3. חלוץ חדר נתיב והוא לא יוני (4)
 4. אות לתליה מכל כיוון (2)
 5. נוכרי יחזור עם סוד (2)
 6. מחפש בהולנדי ומתייחס בקלות (4)
 7. חוזר במסלולו עם כלי בישול (3)
 8. עשר בזוהר הוא אטמוספירי (5)
 9. תואר כבוד פג (2)
 10. ראשית צעדי ליין רפאלי (3)
 11. חצי רימון צבאי לשחקן עבר (2)
 12. הקניות: כדור בריאות (2)
 13. החומר לבניה במחזה (4)
 14. ממריחת שמן מחויבת בקורונה? (5)
 15. קורן במטבחיים ובבית החולים (3)
 16. שרו ברכב (3)
 17. דב אדיש במשחק הקלפים (4)
 18. בן משפחה חזר ושב (2)
 19. שמירת חפצי ערך נכשלה בעיר מצרית (5)
 20. תפילת הלך לרץ (3,3)
 21. קנגורו בין האותיות (2)
 22. קול שבירת עצמות (2)
 23. נרתיק לנועה קירל (4)
 24. מאוג ליד הנחל (4)
 25. בורה נכשלה בבולגריה (4)
 26. מחצית הפרויקטור היא לטובה (2)
 27. תרכיב עשירית באיילה (5)
 28. גובה משכר (3)
 29. ר' 32 מאונך

1. כאב לאירופאים מזיקים לבריאות (7)
 2. תוכנית של רוני מילר (5)
 3. מזרז בשובו הולנדי (2)
 4. מזרז סוס לכתיבה (3)
 5. מגיפה בבירה (6)
 6. יחד עם 34 מאונך - גוני זומר הוא 7 מאונך
 7. בפרור רוב זעיר למנהל המיזם (8)
 8. אות לבהמה (3)
 9. תפקיד משטרתי לגרמני זה תעתיק (6)
 10. להעלות משחק כבל משמש לחיטוי? (6)
 11. נסי מקור המחלה (3)
 12. במה מטבע עתיק לתשמיש הקדושה? (5)
 13. התנגד ל בגד עבודה (4)
 14. מאכל פולני לקנגורו באיים (6)
 15. שמר צאצא (3)
 16. הסתיימו דגל קורה (5)
 17. עם 45 מאונך - דב פתח שוב בראש השנה (4,4)
 18. ר' 6 מאונך
 19. בלי אירגון קשור לעם (5)
 20. טורף חלק משיר אופרה (4)
 21. צבע הבוץ (4)

הסבר קיצורים ח' - כתיב חסר | מ' - כתיב מלא | ר"ת - ראשי תיבות

לימודים בערבה

1

תואר B.A בפדעי החברה והרוח של האוניברסיטה הפתוחה בערבה יוצא לדרך! הצטרפו אל הסטודנטים שכבר נרשמו!

ימי שני בשעות 16:00-21:00 בספיר.
קורסים בסמסטר א': פסיכולוגיה בחינוך ומבוא
לאנתרופולוגיה.

לפרטים נוספים ויעוץ אישי - גילה לנג - האוני' הפתוחה, באר שבע
gilapr@openu.ac.il, 08-6277188
להרשמה וקבלת תוכנית לימודים מפורטת:
גליה קפ מרכז קהילה ערבה mada@arava.co.il
תתאפשר למידה מקוונת בהתאם לצורך

3

קורס NLP practitioner פגיע לערבה!

- יצירת מערכות יחסים טובות בכל מעגלי החיים
- פרקטיקות מעשיות לשחרור מחסומים
- כלים עוצמתיים המאפשרים עזרה אמיתית לאנשים
- התפתחות והגשמה עצמית
- שפת גוף, כריזמה ויכולת עמידה מול קהל

120 שעות אקדמאיות - 18 מפגשים.
הקורס מוכר ללימודי שבתון לעובדי משרד החינוך.
ימי שלישי החל מה-3/11/2020, 17:00-22:00 ב"קליקה ערבה", אזור
התעשייה ספיר.
בוגרי הקורס יקבלו תעודת בוגר NLP Practitioner של מכללת הנות.
התעודה מוכרת בלשכה למקצועות בריאות משלימים ובהתאחדות
הישראלית לבריאות משלימה.
תתאפשר למידה מקוונת בהתאם לצורך.
מהרו להירשם באתר מרכז קהילה ערבה, הרשמה נסגרת ב-27/10/2020

2

קורס אנגלית צדוברת באוריינטציה עסקית של ברליץ - בערבה!

שוברת את השיניים בניסיון לדבר באנגלית? מרגיש
שהחוסר באנגלית מעולה תוקע אותך בחיים? ידיעת
אנגלית ברמה טובה היא מפתח להצלחה! בואו לשפר
את האנגלית שלכם, בדגש על מיומנויות דיבור ויכולות
עסקיות, באמצעות למידה מוכחת ויעילה.

ימי שלישי, 17:00-20:00, "קליקה ערבה", אזור התעשייה ספיר.
אורך הקורס: 54 שעות לימוד
הלמידה בקבוצות קטנות לפי רמה. כל תלמיד יעבור מבדק להתאמה
לקבוצה. במידת הצורך תתאפשר למידה און ליין.
הרשמה באתר מרכז קהילה ערבה, מהרו להירשם, תחילת הקורס
ב-27/10/2020

4

פסיכו-צה?! פסיכופטרי בערבה!!!

קורס פסיכומטרי איכותי עם מומחי ה"אקדמיה לעם",
מתחיל בדצמבר, הגשה לבחינה של מרץ.
מחיר 1,720 ₪ בלבד!

ימי שני וחמישי, 16:30-21:00, "קליקה ערבה", אזור התעשייה ספיר.
הקורס מתאים גם לתלמידי י"ב. מהרו להירשם באתר מרכז קהילה
ערבה. פתיחת הקבוצה מותנית במינימום נרשמים.